

Facultade de Fisioterapia

Presentación

As guías docentes recollen información relevante das materias que compoñen o plan de estudos do Grao en Fisioterapia.

Equipo Decanal Centro e Directivo dos Departamentos

EQUIPO DECANAL DO CENTRO:

Decana: Mª Mercedes Soto González

Teléfono: 986 80 17 51 ou 986 80 17 52

Correo: m.soto@uvigo.es

Vicedecana: Iria Da Cuña Carrera

Teléfono: 986 80 17 53 ou 986 80 17 52

Correo: iriadc@uvigo.es

Secretaria: M^a del Rocío Abalo Núñez

Teléfono: 986 80 17 54 ou 986 80 17 52

Correo: rocioabalo@uvigo.es

DEPARTAMENTOS:

DEPARTAMENTO DE BIOLOGÍA FUNCIONAL E CIENCIAS DA SAÚDE

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: María del Pilar Molist García

Secretario: Marcos Antonio López Patiño

Sede: Edificio de Ciencias Experimentais. Campus de Vigo.

Correo: depc01@uvigo.es

Teléfono: 986 812646

DEPARTAMENTO DE ANÁLISE E INTERVENCIÓN PSICOSOCIOEDUCATIVA

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: Antonio López Castedo

Secretaria: Yolanda Rodríguez Castro

Sede: Facultade de Ciencias da Educación. Campus de Ourense

Correo: xncedou05@uvigo.es

Teléfono: 988 387108

DEPARTAMENTO DE DIDÁCTICAS ESPECIAIS

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: Ángeles Fernández Villarino

Secretario: Javier Blanco Sierra

Sede: Facultade de Ciencias da Educación. Campus de Ourense

Correo: depx05@uvigo.es

Teléfono: 988 387145

DEPARTAMENTO ESTATÍSTICA E INVESTIGACIÓN OPERATIVA

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: Juan Carlos Pardo Fernández

Secretario: María Ángeles Saavedra González

Sede: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Campus de Vigo

Correo: udeconomicas@uvigo.es

Teléfono: 986 130213

DEPARTAMENTO DE FILOLOXÍA INGLESA, FRANCESA E ALEMÁ

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: Helena Cortes Gabaudan

Secretaria: Ana María Bringas López

Sede: Facultade de Filoloxía e Traducción. Campus de Vigo.

Correo: udhumanidades@uvigo.es

Teléfono: 986 813799

Páxina web

<http://fisioterapia.uvigo.es/>

Localización

Facultade de Fisioterapia de Pontevedra

Campus da Xunqueira s/n, 36005 Pontevedra

Teléfono: 986 80 17 50

Fax: 986 80 17 80

Correo: sdfisioterapia@uvigo.es

Grao en Fisioterapia

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G171V01301	Fisioterapia en trastornos neuromotrices	1c	9
P05G171V01302	Fisioterapia cardiorrespiratoria	1c	9
P05G171V01303	Inglés para ciencias da saúde	1c	6
P05G171V01304	Fisioterapia no deporte e a actividade física	1c	6
P05G171V01305	Pilates aplicado en fisioterapia	1c	6
P05G171V01306	Fisioterapia en uroxiñecoloxía e obstetricia	1c	6
P05G171V01307	Fisioterapia en pediatría	1c	6
P05G171V01308	Fisioterapia en especialidades clínicas I	2c	9
P05G171V01309	Fisioterapia en especialidades clínicas II	2c	9
P05G171V01310	Fisioterapia no linfedema	2c	6
P05G171V01311	Fisioterapia na diversidade funcional	2c	6
P05G171V01312	Rehabilitación cardíaca	2c	6
P05G171V01313	Fisioterapia laboral e ergonomía	2c	6
P05G171V01314	Fisioterapia cervico-cráneo-mandibular	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia en trastornos neuromotrices				
Materia	Fisioterapia en trastornos neuromotrices			
Código	P05G171V01301			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Machado de Oliveira, Iris			
Profesorado	González González, Yoana Machado de Oliveira, Iris Monge Pereira, Esther			
Correo-e	irismacoli@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta é unha materia impartida no primeiro cuadrimestre de terceiro curso do título de grao en fisioterapia onde se abordan contidos teóricos e prácticos acerca de métodos de tratamento e estratexias de valoración en alteracións neuromotrices.			
	Materia do programa English Friendly. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ó profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer os trocos fisiolóxicos e estruturais que se poden producir como consecuencia da aplicación da fisioterapia.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C15	Comprender os principios ergonómicos e antropométricos.
C19	Comprender e realizar os métodos e técnicas específicos referidos ao aparello locomotor (incluíndo terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia), aos procesos neurolóxicos, ao aparello respiratorio, ao sistema cardiocirculatorio e ás alteracións da estática e a dinámica. Métodos e técnicas específicas que teñan en conta as implicacións da ortopedia na fisioterapia, técnicas terapéuticas reflexas, así como outros métodos e técnicas alternativas e/ou complementarias cuxa seguridade e eficacia estea demostrada segundo o estado de desenvolvemento da ciencia.
C20	Identificar o tratamento fisioterapéutico mais axeitado nos diferentes procesos de alteración, prevención e promoción da saúde así como nos procesos de crecemento e desenvolvemento.
C35	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
D3	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.
D8	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade mais xusta e igualitaria.

Resultados de aprendizaxe					
Resultados previstos na materia			Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer e describir os principios básicos de funcionamento do sistema nervioso e muscular.	A2	B3	C35	D7	
Coñecer e describir os principios biomecánicos implicados nas alteracións neuromotoras.	A2	B3	C35	D7	
Describir os principios fisiolóxicos do sistema propioceptivo e aplicar diferentes formas de intervención en alteracións do sistema propioceptivo.	A2	B3	C15	D7	
Coñecer, executar e rexistrar a valoración de pacientes con trastornos neuromotores.	A2	B3	C7	D3	
			C13	D7	
			C15		

Nomear e aplicar técnicas terapéuticas para o tratamento de afeccións neuromotoras.	A2	B3	C15 C19 C20	D3 D7
Relatar as bases fisiolóxicas e terapéuticas de diferentes métodos de fisioterapia usadas no tratamento de trastornos neuromotores.	A2	B3		D7
Realizar, expor e defender, en grupo, un traballo sobre un tema relacionado cos contidos da materia.	A2	B1 B3	C15 C20	D7 D8

Contidos

Tema

Principios de funcionamento do sistema nervioso e muscular.	Afondar nos principios de funcionamento do sistema nervioso, tanto central como periférico, e o sua interrelación co sistema osteomuscular.
Principios biomecánicos nas alteracións neuromotoras.	Afondar en patróns biomecánicos típicos do movemento funcional e como as alteracións en devanditos patróns pode conducir aos diferentes trastornos neuromotores.
Métodos de valoración das alteracións neuromotoras.	Explicar e aplicar as principais ferramentas de avaliación da sensibilidade e do movemento nos pacientes con algún tipo de trastorno neuromotores co obxectivo de permitir o planexamento da intervención e tamén o seguimento da evolución da patoloxía.
Métodos de fisioterapia no tratamento das afeccións neuromotoras.	Explicar e aplicar diferentes métodos de tratamento en fisioterapia, con diferentes enfoques de base, pero centrados nos trastornos neuromotores de diferentes etioloxías.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	44	68
Prácticas de laboratorio	45	55	100
Traballo tutelado	2	10	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	20	21
Simulación ou Role Playing	1	20	21
Traballo	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	A persoa coordinadora da materia explicará os puntos a ter en conta referentes ao temario da materia e as/os seus docentes responsables, a forma de avaliación a levar a cabo e como estarán estruturadas as clases teóricas e prácticas da materia, ademais do traballo en grupo que se debe realizar. Explicará tamén a proposta de programación de clases a levar a cabo durante o cuadrimestre e as datas de realización dos exames. Finalmente, explicará as obrigacións docentes do alumnado para o desenvolvemento da materia.
Lección maxistral	Nas clases teóricas combinarase a lección maxistral con clases teórico-participativas onde se fomenta e motívese a participación do alumnado. Poderase establecer actividades previas á impartición da clase e a súa entrega a través da plataforma virtual da materia en Campus Remoto para a súa posterior discusión durante a clase teórica. Ademais poderanse levar a cabo, durante as clases, actividades de resolución de problemas e actividades de traballo colaborativo. A criterio dos docentes responsables polos diferentes módulos, poderanse establecer foros de discusión no espazo propio da materia na plataforma de docencia virtual Moovi.
Prácticas de laboratorio	Seguirase unha metodoloxía demostrativa, buscando a integración dos coñecementos teóricos na práctica. O alumnado realizará a práctica, sendo corrixidos polo docente e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Ademais, expóranse estudos de caso e debates relacionados coa temática das clases.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo teórico/práctico sobre unha temática relacionada cos contidos da materia. Os grupos de traballo determinaranse por temática ao principio do cuadrimestre pola coordinadora da materia. O traballo constará dunha primeira parte onde farase unha revisión da literatura científica sobre o tema acordado e unha segunda parte onde leva a cabo un vídeo explicativo da técnica ou ferramenta de valoración que sexa obxecto da temática do traballo e ademais presentárase un traballo escrito cos resultados da primeira parte do traballo. Farase un seguimento individual de cada integrante do grupo pois as notas estableceranse de forma individual. Os prazos de entrega do traballo e presentación publicaranse a principio do cuadrimestre na plataforma virtual da materia en Moovi.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas referentes ao temario teórico que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia. Poderase facer de forma presencial ou de forma remota a través de Campus Remoto no despacho virtual de cada profesor da materia.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas referentes ao temario práctico que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia. Poderase facer de forma presencial ou de forma remota a través de Campus Remoto no despacho virtual de cada profesor da materia.
Traballo tutelado	A atención personalizada estará centrada en solucionar dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia, e a levar rexistro e valorar o realizado polo alumnado dun mesmo grupo e tamén de forma individual para cada integrante. Poderase facer de forma presencial ou de forma remota a través de Campus Remoto no despacho virtual de cada profesor da materia.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Consta de preguntas de desenvolver sobre o temario da materia. Todas as preguntas terán o mesmo valor.	40	A2	B3	C15 C35	D7
Simulación ou Role Playing	Exame práctico onde o alumnado contesta dun modo práctico diferentes preguntas. Estes supostos prácticos son elixidos ao azar. Para optar a superar o exame práctico, o/a alumno/a non debe ter en ningunha das preguntas unha puntuación de "0". Para poder realizar o exame práctico, o/a alumno/a debe presentarse primeiro ao teórico.	40	A2	B3	C7 C13 C15 C19 C20	D3 D7
Traballo	A realización do traballo da materia e telo superado é obrigatorio para superar a materia. O traballo considerárase superado si alcanza, polo menos, 1.0 punto. O traballo será entregado en soporte dixital empregando a plataforma virtual Moovi.	20	A2	B1 B3	C15 C20	D7 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia o/a alumno/a debe ter aprobado cada parte por separado (exame de preguntas de desenvolvemento, simulación e traballo). Aos/as alumnos/as que non superen a materia na convocatoria ordinaria, se lles gardará a parte superada para a convocatoria de segunda oportunidade dentro do mesmo curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Shumway-Cook, **CONTROL MOTOR DE LA INVESTIGACION A LA PRACTICA CLINICA: De la investigación a la práctica clínica**, 978-8417370855, 2019

Kisner et al, **Therapeutic Exercises: foundations and techniques**, 9780803658509, 2018

Cano de la Cuerda, **Nuevas tecnologías en neurorrehabilitación: aplicaciones diagnósticas y terapéuticas**, 978-84-9110-239-7, 2018

Bibliografía Complementaria

Souchard, **Reeducación postural global**, 978-8418706370, 2022

Gelener et al, **Proprioception and Clinical Correlation**, 10.5772/intechopen.95866, 2021

Dunleavy & Slowik, **Therapeutic Exercise Prescription**, 978-0-323-28053-2, 2019

Sánchez-Rodríguez et al, **APPS En Nerorrehabilitación**, 978-84-9085-727-4, 2016

Cano de la Cuerda, **Neurorrehabilitación: métodos específicos de valoración y tratamiento**, 978-84-9835-410-2, 2012

Downie, **Neurología para fisioterapeutas**, 950-06-0365-9, 2001

Alamer et al, **Effect of Ankle Joint Mobilization with Movement on Range of Motion, Balance and Gait Function in Chronic Stroke Survivors: Systematic Review of Randomized Controlled Trials**, 10.2147/DNND.S317865, 2021

Reid et al, **Adding mobilisation with movement to exercise and advice hastens the improvement in range, pain and function after non-operative cast immobilisation for distal radius fracture**, 10.1016/j.jphys.2020.03.010, 2021

Pourahmadi et al, **Effectiveness of Proprioceptive Neuromuscular Facilitation on Pain Intensity and Functional Disability in Patients with Low Back Pain: A Systematic Review and Meta-Analysis**, 10.22038/abjs.2020.45455.2245, 2020

Weerasekara et al, **Effect of Mobilisation with Movement (MWM) on clinical outcomes in lateral ankle sprains: A systematic review and meta-analysis**, 10.1016/j.foot.2019.101657, 2020

Delhaye et al, **Neural Basis of Touch and Proprioception in Primate Cortex**, 10.1002/cphy.c170033, 2019

Bastos et al, **Proprioceptive Neuromuscular Facilitation: A Physiotherapeutic Concept with Excellent Clinical Results but Little Explored in its Potential in Scientific Research**, 10.4172/2165-7025.1000e150, 2018

Chaturvedi et al, **Proprioceptive neuromuscular facilitation (PNF) vs. task specific training in acute stroke: the effects on neuroplasticity**, 10.15406/mojap.2018.05.00181, 2018

Tuthill & Azim, **Proprioception**, 10.1016/j.cub.2018.01.064, 2018

Sharma & Kaur, **Effect of core strengthening with pelvic proprioceptive neuromuscular facilitation on trunk, balance, gait, and function in chronic stroke**, 10.12965/jer.1734892.446, 2017

Yildirim et al, **Comparison of effects of static, proprioceptive neuromuscular facilitation and Mulligan stretching on hip flexion range of motion: a randomized controlled trial**, 10.5604/20831862.1194126, 2016

Behm et al, **Acute effects of muscle stretching on physical performance, range of motion, and injury incidence in healthy active individuals: a systematic review**, 10.1139/apnm-2015-0235, 2015

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G171V01308

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G171V01102

Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G171V01105

Anatomía humana: Afeccións médicas/P05G171V01201

Anatomía humana: Afeccións cirúrxicas/P05G171V01202

Cinesiterapia/P05G171V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia cardiorrespiratoria				
Materia	Fisioterapia cardiorrespiratoria			
Código	P05G171V01302			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	BioloXía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Lantarón Caeiro, Eva María			
Profesorado	Cuña Carrera, Iria da Lantarón Caeiro, Eva María			
Correo-e	evalantaron@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B2	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional e integrar aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C1	Coñecer os principios e teorías dos axentes físicos e as súas aplicacións en fisioterapia.
C7	Coñecer os trocos fisiolóxicos e estruturais que se poden producir como consecuencia da aplicación da fisioterapia.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C14	Comprender e aplicar os métodos e procedementos manuais e instrumentais de Valoración en Fisioterapia e Rehabilitación Física, así como a avaliación científica da súa utilidade e efectividade.
C18	Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C19	Comprender e realizar os métodos e técnicas específicos referidos ao aparello locomotor (incluíndo terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia), aos procesos neurolóxicos, ao aparello respiratorio, ao sistema cardiocirculatorio e ás alteracións da estática e a dinámica. Métodos e técnicas específicas que teñan en conta as implicacións da ortopedia na fisioterapia, técnicas terapéuticas reflexas, así como outros métodos e técnicas alternativas e/ou complementarias cuxa seguridade e eficacia estea demostrada segundo o estado de desenvolvemento da ciencia.
C20	Identificar o tratamento fisioterapéutico mais axeitado nos diferentes procesos de alteración, prevención e promoción da saúde así como nos procesos de crecemento e desenvolvemento.
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Definir a Fisioterapia Respiratoria e identificar seus antecedentes	B3			
Enunciar os principios básicos da mecánica respiratoria	C7			
Analizar, executar e rexistrar a valoración do paciente cardiorrespiratorio	A2	B3	C1 C7 C9 C14	
Coñecer e aplicar exercicios terapéuticos e métodos especiais para as enfermidades e lesións cardiorrespiratorias.	A2	B2	C1 C7 C9 C18 C19 C20	
Deseñar e analizar o plan de intervención de fisioterapia cardiorrespiratoria.	A2	B2 B3	C14 C19 C20	D4

Contidos	
Tema	
TEMARIO TEÓRICO	-
Introducción a la Fisioterapia respiratoria	-
Valoración do/a paciente respiratorio	-
Métodos e técnicas de Fisioterapia cardiorrespiratoria	- Técnicas de permeabilización da vía aérea
	- Técnicas de reeducación ventilatoria
	- Exercicio terapéutico en patoloxía cardiorrespiratoria.
TEMARIO PRÁCTICO	-
Valoración do/a paciente respiratorio	- Valoración física do paciente respiratorio.
	- Valoración dos ruidos respiratorios.
	- Exploración funcional respiratoria en reposo.
	- Exploración funcional respiratoria durante o exercicio.
Métodos e técnicas de Fisioterapia cardiorrespiratoria	- Técnicas de permeabilización da vía aérea
	- Técnicas de reeducación ventilatoria
	- Exercicio terapéutico en patoloxía cardiorrespiratoria.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	32	59	91
Prácticas de laboratorio	43	89	132
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Nas clases maxistras usaranse as seguintes metodoloxías docentes: - Actividades introductorias - Resolución de problemas - Estudio e presentación de casos - Debate - Foros de discusión - Aprendizaxe colaborativo
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio levaranse a cabo as prácticas relacionadas cos contidos da materia fomentando a resolución de problemas de forma autónoma así como o debate e estudos de casos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá solicitar titorías de forma presencial, por campus remoto ou a través de correo electrónico.
Prácticas de laboratorio	O alumnado poderá solicitar titorías de forma presencial, por campus remoto ou a través de correo electrónico.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación		Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Non se poderá deixar ningunha sen contestación efectiva.	50	A2	B2	C1	D4	
				B3	C7		
					C9		
					C18		
					C19		
					C20		

Práctica de laboratorio	Un exame práctico onde a/o alumna/o contesta dun modo práctico a 2- 3 supostos. Estes supostos prácticos son elixidos ao azar pola/o alumna/o dentro do conxunto de métodos de valoración e técnicas de tratamento que se fixeron ao longo do curso. Sacarase un listado no seu momento co horario de exame de cada alumna/o matriculado na materia. Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno/a ten que presentarse primeiro ao exame teórico.	50	A2	B2	C14	D4
				B3	C19	
					C20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse ao exame práctico a/o alumna/o debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia a/o alumna/o debe ter superados o exame teórico e práctico de forma independente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Seco J, **Sistema Respiratorio Métodos, fisioterapia clínica y afecciones para fisioterapeutas**, Panamericana, 2018

West JB, Luks Andrew M, **Fisiopatología pulmonar. Fundamentos**, 9ª, Wolters Kluwer, 2017

Giménez, M. , Servera, E., Vergara,, **Prevención y Rehabilitación en Patología Respiratoria Crónica. Fisioterapia, entrenamiento y cuidados respiratorios**, 2ª, Médica Panamericana., 2004

Pleguezuelos, E; Miranda G; Gómez, A; Capellas L, **Rehabilitación integral en el paciente con enfermedad pulmonar obstructiva crónica**, Panamericana, 2008

Bibliografía Complementaria

Postiaux G, **Fisioterapia respiratoria en el niño**, McGraw-Hill/Interamericana de España, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G171V01308

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Afeccións medicocirúrxicas/P05G171V01107

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Anatomía humana: Afeccións médicas/P05G171V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Inglés para ciencias da saúde				
Materia	Inglés para ciencias da saúde			
Código	P05G171V01303			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Seoane Posse, Elena Celsa			
Profesorado	Seoane Posse, Elena Celsa			
Correo-e	elena.seoane@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	1. Desenvolvemento da comprensión e expresión orais en inglés para as Ciencias da saúde. Adquisición dos coñecementos e utilización práctica dos termos, expresións e estruturas gramaticais específicas, esenciais, para o/a futuro/a fisioterapeuta na súa relación co/a paciente de fala inglesa. Adquirir competencia en comunicación non verbal coa fin de saber interpretar mensaxes non verbais na comunicación cara a cara. 2. Adquisición de destreza oral para expresar en lingua inglesa, mediante a axuda de medios tecnolóxicos, traballos previamente elaborados. Mediante a utilización completa e fluída dos recursos lingüísticos adquiridos, o/a futuro/a fisioterapeuta terá unha maior e mellor competencia lingüística oral en inglés para a súa utilización práctica en situacións directamente relacionadas coas prestación de coidados fisioterapéuticos a pacientes estranxeiros. Deste modo, entenderaos cando necesite información sobre a súa saúde, minusvalía ou problema físico, informaraos concisa claramente acerca do tratamento e aplicación de medios físicos e técnicas manuais, e atenderaos, facendo uso, segundo cada caso, de ordes, instrucións, peticións amables e expresións de alento e ánimo. 3. Adquisición da destreza lectora que lle permita ampliar os seus coñecementos, coñecer os avances da investigación no estranxeiro, consultar bibliografía especializada no seu campo de estudo, acceder a documentación en xornais, artigos, revistas especializadas e libros de texto específicos, así como facilitar o manexo de equipos de alta tecnoloxía. Buscar e extraer información de textos en inglés para as ciencias da saúde. 4. Adquisición da destreza escrita de carácter científico, co obxecto de utilizala na elaboración de artigos e resumos destes («abstracts»), para a súa publicación en revistas especializadas. 5. Adquisición da destreza escrita de carácter epistolar, para a redacción de cartas formais, solicitudes de traballo, inscricións en cursos especializados, peticións de admisión de comunicacións ou conferencias en congresos, así como de cartas informais, coa fin de manter contacto con colegas ou profesionais foráneos. 6. Abordar aspectos interculturais relacionados coas Ciencias da saúde. 7. Formación e capacitación profesional para traballar en contextos, empresas e institucións estranxeiras relacionadas co ámbito das ciencias da saúde. Estas destrezas adquiridas, xunto cunha revisión das estruturas esenciais da comunicación oral en inglés, permitiranlle, igualmente acceder a bolsas, ampliar estudos de posgrao, así como asistir a conferencias, cursos e congresos no estranxeiro.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B2	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional e integrar aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B4	Adquirir formación científica básica en investigación.

C4	Coñecer e desenvolver a teoría da comunicación e as habilidades interpersoais.
C33	Integrar todos os coñecementos, habilidades, destrezas, actitudes e valores, adquiridos en todas las materias, desenvolvéndose todas as competencias profesionais e capacitando para una atención de fisioterapia eficaz con la realización de prácticas preprofesionais en forma de rotatorio clínico independente e cunha avaliación final de competencias nos centros de saúde, hospitais e outros centros asistenciais.
D2	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D3	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións
D5	Desenvolver a capacidade de liderado e organización.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Desenvolver as destrezas de comprensión oral e escrita, así como as destrezas de expresión oral e escrita en Inglés para as Ciencias da Saúde a nivel intermedio.	A2 A5	B3 B4	C4	D2 D4
Fomentar o desenvolvemento da lingua inglesa no ámbito das Ciencias da Saúde co fin de aplicala en situacións profesionais e, particularmente, durante unha consulta	A2	B1 B2 B3 B4	C4	D2 D3 D4 D5
Formación e capacitación profesional para traballar en contextos, institucións e centros de fisioterapia nacionais e estranxeiros relacionados co ámbito das Ciencias da Saúde.	A2	B1 B2 B3 B4	C4 C33	D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
0. Introducción á comunicación	Recoñecer os diversos elementos que constitúen a comunicación (comunicación verbal, non verbal, etc.). Comprender como unha boa comunicación beneficia á entrevista a un/ha paciente. Os numerals. Vocabulario relacionado coa saúde e a sanidade.
1. Recibindo ó/á paciente.	Saudar ós/ás pacientes e facer que se sintan cómodos/as. Presentarse e explicar o papel do/da fisioterapeuta. Facer a pregunta inicial e explicar os pasos da entrevista.
2. Motivo da visita	Animar ós/ás pacientes a que se expliquen coas súas propias palabras. Entender e anotar adecuadamente o motivo da visita. Preguntar sobre o tipo e intensidade da dor. Utilizar técnicas como a facilitación, a repetición e a clarificación.
3. Anotar a historia médica do/da paciente e a súa familia.	Dar resultados. Planificar o tratamento e pechar a entrevista. Tratar temas delicados. Dar malas novas.
4. Examinar a un/ha paciente	Preparar e dar confianza ó/á paciente durante o exame. Explicar os procedementos do exame. Dar instrucións comprensibles e óptimas para ó/á paciente.
5. Dar resultados	Explicar os resultados de maneira que os/as pacientes os comprendan e os lembren. Animar ós/ás pacientes a que expresen os seus medos e preocupacións. Explicar a terminoloxía médica. Dar un pronóstico.
6. Planificar o tratamento e pechar a entrevista.	Explicar o tratamento ó/á paciente. Barallar opcións. Describir os beneficios. Aconsellar sobre o estilo de vida. Negociar o tratamento. Pechar a entrevista.
7. Tratar temas delicados.	Tratar temas delicados sen prexuízos nin xuízos de valor. Saber ver e responder ás sinais do/a paciente. Empregar as preguntas da técnica CAGE.
8. Habilidades escritas dun/ha profesional da saúde	Ortografía médica. Escribir notas a pacientes. Abreviaturas médicas estándar.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	0	1
Seminario	22	47	69
Aprendizaxe baseado en proxectos	21	44	65
Traballo	1	4	5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	4	5
Práctica de laboratorio	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Presentación da materia: obxectivos, contidos, metodoloxía, criterios de avaliación etc. Realización dunha enquisa de análise de necesidades para detectar os coñecementos previos de inglés e descubrir os intereses e motivacións do alumnado.
Seminario	Fomentarase a competencia comunicativa do alumnado mediante a posta en práctica das catro destrezas lingüísticas. Formulación, análise, resolución e debate de exercicios relacionados coa materia. Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo relacionado coa materia. Utilización de vídeos e gravacións relacionados cos temas tratados como recurso metodolóxico importante. Actividades a través das TIC na aula de informática: busca de información en Internet, enciclopedias informáticas etc.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Polas características da materia, as clases teóricas e prácticas non se imparten por separado e van integradas no transcurso da clase. Por medio de textos relacionados coas súas materias curriculares e explicacións do profesor, o alumno adquire a terminoloxía específica e a base lingüística en lingua inglesa. A metodoloxía da materia consiste nun enfoque eminentemente comunicativo e interactivo, que permite manexar as destrezas lingüísticas básicas do inglés no futuro ámbito profesional do alumno.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado, a orientar os seus esforzos na materia e aumentar a súa motivación de cara á aprendizaxe.
Seminario	A atención personalizada, basicamente, estará centrada en solucionar dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia, a levar rexistro e valorar o feito polo alumnado así como en aumentar a súa motivación de cara á aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo	O/a alumno/a realizará e entregará traballos ó longo do cuadrimestre	40	A2 A5	B1 B3 B4	D2 D3 D4	
Exame de preguntas de desenvolvemento	O/a alumno/a realizará un exame oral en inglés desenvolvendo os contidos traballados nas clases	50	A2 A5	B1 B2 B3 B4	C4 D3 D4 D5	
Práctica de laboratorio	Participación activa en cada unha das tarefas prácticas plantexadas.	10	A2	B2 B3 B4	C4 D2 D3 D4	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A) PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS

Existen dous sistemas de avaliación. A elección dun sistema exclúe ao outro.

A1) AVALIACIÓN CONTINUA

Para poder acollerse ao sistema de avaliación continua é necesario **asistir a clase** para demostrar aproveitamento, participación, entrega de tarefas puntuais que non se poden recuperar fóra da aula.

Os alumnos que se acollan á avaliación continua se lles computará:

1) Un 10% da cualificación final coa participación en clase (participación nas actividades de clase, realización de exercicios prácticos)

2) Un 40% da cualificación final con exercicios e probas ó longo do cuadrimestre: Preparación e entrega de traballos para completar a unidade didáctica abordada, exposicións orais e outros traballos (a entregar en man e/ou por Moovi). Os traballos solicitados deberán entregarse ou presentarse nos prazos e datas marcados. Os traballos non realizados ou entregados fora de prazo computaranse cunha cualificación de 0,0 puntos.

3) Un 50% cunha proba final oral (tipo *role play*)

A nota final calcularase coa media ponderada das diferentes partes, debendo obter un **mínimo dun 4** en todas elas. No caso de non acadar o 4 nalgunha das partes, a asignatura estará suspensa.

O alumnado que non supere a avaliación continua na primeira edición das actas terá que facer a proba da segunda edición

das actas, que suporá o 100% da calificación final (ver apartado B).

A2) AVALIACIÓN NON CONTINUA

A avaliación única (avaliación non continua) consistirá nunha proba global final (100%) que se realizará na mesma data que a proba final do alumnado que se acolla á avaliación continua (apartado (3) de arriba).

Para o alumnado da avaliación non continua, esta proba final consistirá en:

1) unha proba escrita (50%)

2) unha proba oral (50%).

A proba oral terá lugar a continuación da proba escrita.

Para superar a materia deberá acadarse un **mínimo de 4 sobre 10** en cada unha das dúas partes. De non cumprirse este requisito, aínda que a media aritmética das dúas partes sexa 5 ou superior, a/o alumna/o non superará a materia.

B) SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS

O alumnado que non supere a materia na primeira edición de actas poderase presentar en xuño/xullo para a segunda edición de actas na data oficial fixada pola Xunta de Facultade.

A avaliación consistirá en dúas probas:

1) unha proba escrita (50%)

2) unha proba oral (50%).

A proba oral terá lugar a continuación da proba escrita.

Para superar a materia deberá acadarse un **mínimo de 4 sobre 10** en cada unha das dúas partes. De non cumprirse este requisito, aínda que a media aritmética das dúas partes sexa 5 ou superior, a/o alumna/o non superará a materia.

Compromiso ético: espérase que o alumnado presente un comportamento ético adecuado. En caso de detectar un comportamento non ético (copia, plaxio, utilización de aparellos electrónicos non autorizados, por exemplo), a cualificación global será de suspenso (0,0).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

McCullagh, M., **Good Practice. Communication Skills in English for the Medical Practitioner. Student's Book.**, Cambridge University Press, 2008

Bibliografía Complementaria

Black, A. & C., **Check your English Vocabulary for Medicine.**, 3rd edition, A&C Black Publishing, 2006

Glendinning, E.H. y B.A.S. HOLMSTÖM., **English in Medicine.**, Cambridge University Press, 2005

Glendinning, E.H., **Professional English in Use. Medicine.**, Cambridge University Press, 2007

Goodman, N.W. y M.B. Edwards, **Medical writing: A prescription for clarity.**, Cambridge University Press, 2006

Hull, M., **Basic English for Health Care Workers.**, Clyton International Consulting and Educational, 2005

HULL, M., **Dialogues and readings: an English language workbook for nurses and medical personnel.**, Clyton International Consulting and Educational, 2003

LONGMORE, Murray et al., **Oxford Handbook of Clinical Medicine.**, Oxford University Press, 2007

MEIER PENN, E., **Anatomy and physiology for English Language Learners.**, Pearson Longman, 2006

MILNER, M., **English for Health Sciences.**, Thomson Paraninfo, S.A., 2007

Parkinson, J., **Manual of English for the Overseas Doctor.**, Churchill Livingstone, 1999

Pohl, A., **Test your professional English.**, Penguin English, 2007

Ribes, R. y Ros, P., **Medical English**, Springer EDT, 2006

Villemaire, D. y Villemaire, L., **Grammar and writing skills for the Health Professional.**, Delmar/Thomson Learning, 2005

Garrido, J.A., **Diccionario de terminología médica inglés-español/español-inglés. Dictionary of medical terminology English-Spanish/Spanish-English**, 4ª, Escpaxs, 2006

McElroy, O.H., **Spanish-English-Spanish Medical Dictionary for PDA. Diccionario médico español-inglés-español para PDA**, 3ª, Lippincot Williams & Wilkins, 2006

Nolte-Schlegel, I., **Medical Dictionary: English-Spanish-Portuguese. Diccionario de medicina: Inglés-Español-Portugués.**, Springer Verlag, 2004

Rogers, G.T., **English-Spanish, Spanish-English medical dictionary. Diccionario médico inglés-español, español-inglés.**, 3ª, McGraw-Hill, 2007

Cambridge Advanced Learner's Dictionary, 2ª, Cambridge University Press, 2005

Gran Diccionario Oxford. Español-Inglés/Inglés-Español., 3ª, Oxford University Press, 2007

<http://www.thefreedictionary.com>,

<http://www.englishmed.com>,

<http://www.englishclub.com/english-for-work/medical.htm>,

Recomendacións

Outros comentarios

É conveniente que o alumno teña uns coñecementos previos de inglés equivalentes a un nivel intermedio de inglés (B1 dentro do Marco Europeo de Referencia para as Linguas).

Lémbrese que é obrigatorio o Manual de Texto que aparece no apartado de bibliografía básica.

Na avaliación terase en conta no só a pertinencia e calidade do contido das respostas senon tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do estudantado consultar os materiais disponibles na plataforma Moovi (novidades, documentos, cualificacións, etc.) e estar ao tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia no deporte e a actividade física**

Materia	Fisioterapia no deporte e a actividade física			
Código	P05G171V01304			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Justo Cousiño, Lorenzo Antonio			
Profesorado	Justo Cousiño, Lorenzo Antonio			
Correo-e	lorenzo.justo@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral A materia Fisioterapia no Deporte e a Actividade Física que pretende ofrecer unha visión ampla da actuación do fisioterapeuta dentro do ámbito deportivo e a actividade física. O alumno/a coñecerá aspectos xerais do papel do fisioterapeuta dentro do ámbito deportivo (concepto de Fisioterapia Deportiva, funcións e competencias xerais do fisioterapeuta deportivo), a valoración fisioterápica do atleta, o equipo protector e órtesis no deporte, así como as principais lesións vinculadas a este ámbito. Ademais, desde un punto de vista teórico-práctico, o alumno coñecerá as principais técnicas para a prevención e o tratamento de lesións deportivas. Preténdese que o alumno/a adquira as estratexias necesarias para o tratamento e prevención de lesións dentro dun campo tan relevante como a Fisioterapia Deportiva.

A materia Fisioterapia é de carácter optativo e presenta unha carga crediticia de 6 créditos ECTS. Nesta materia proporcionaranse coñecementos básicos sobre lesións deportivas e técnicas de tratamento e prevención dentro do ámbito deportivo e da actividade física. Enfocado á área do deporte, nesta materia desenvolveranse conceptos previamente abordados nos primeiros cursos do grao como: fisioloxía, biomecánica, valoración, fisioterapia xeral e afeccións médicas. Así mesmo, introduciranse novos conceptos e técnicas que o alumnado debe incorporar como arsenal terapéutico que lle resultarán útiles para o correcto desenvolvemento das estancias clínicas en cursos posteriores e en labor profesional ao finalizar o grao.

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer os trocos fisiolóxicos e estruturais que se poden producir como consecuencia da aplicación da fisioterapia.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C14	Comprender e aplicar os métodos e procedementos manuais e instrumentais de Valoración en Fisioterapia e Rehabilitación Física, así como a avaliación científica da súa utilidade e efectividade.
C15	Comprender os principios ergonómicos e antropométricos.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C18	Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C36	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita a aplicar na clínica para la reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
C38	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D3	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.
D8	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Distinguir entre o labor do fisioterapeuta no campo do deporte e outros ámbitos da fisioterapia	A2		C9 D1 C15 D3 C18 C36
Identificar e elixir as pautas idóneas para a exploración e valoración do deportista	A2		C7 D1 C9 D7 C13 C14 C15 C16 C36
Saber identificar e modificar as malas condicións do equipamento e material deportivo	A2	B3	C7 D1 C9 D7 C13 C14 C15 C16 C18 C36 C38
Identificar e resolver as causas que producen a patoloxía deportiva	A2		C7 D1 C9 D7 C13 C14 C15 C36
Distinguir entre as medidas de prevención e as medidas de tratamento das lesións deportivas	A2		C7 D1 C9 D7 C13 C14 C15 C36
Coñecer e identificar cando se deben aplicar os diferentes métodos de fisioterapia na rehabilitación de lesións deportivas	A2		C7 D1 C9 D7 C13 C14 C15 C18 C36 C38
Distinguir e aplicar que técnica pasiva ou activa pódese aplicar no ámbito da actividade física e do deporte para a rehabilitación de lesións	A2		C7 D1 C9 D7 C13 C14 C15 C16 C36
Realizar, expor e defender un traballo en grupo ou individual acerca dun tema relacionado cos contidos da materia.	A2	B3	C7 D1 C9 D3 C13 D7 C14 D8 C15 C16 C18 C36 C38

Contidos

Tema

Xeneralidades da Fisioterapia na Actividade Física-e o Deporte. Papel do fisioterapeuta na reincorporación á práctica deportiva.

Lesións deportivas: Concepto e prevención. -

Tratamento xeral das lesións deportivas e exercicio terapéutico. Abordaxe a pé de campo. Técnicas e abordaxes desde a fisioterapia para a rehabilitación do deportista.

Aplicación de vendaxes en Fisioterapia Deportiva.

Resposta e adaptación fisiolóxica ao exercicio físico e ao deporte

Principios básicos de ecografía músculo-esquelética

Avaliación do deportista e da poboación xeral para a prescrición de exercicio terapéutico

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	65	89
Traballo tutelado	0	6	6
Prácticas de laboratorio	16	35	51
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Traballo	0	1	1
Simulación ou Role Playing	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como para presentar a materia. Xeralmente realízase na primeira semana de docencia da materia e se desglosará detalladamente a metodoloxía a levar a cabo, así como a avaliación da materia.
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. O alumnado terá á súa disposición na plataforma de teledocencia as notas elaboradas polo/o profesor/a, que lle servirán de guía.
Traballo tutelado	Solicitarase a participación activa do alumnado. O alumnado deberá elaborar un traballo relacionado coa Fisioterapia do Deporte. Cada grupo, de acordo co/o profesor/a, fará o traballo cunha orientación específica sobre o tema e utilizarase a plataforma de teledocencia, así como as tecnoloxías da Información e as Comunicacións. O traballo terá que seguir a Fisioterapia Baseada na Evidencia. Tamén se requirirá a consulta de bases de datos científicas e o uso de buscadores de artigos científicos.
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e o adestramento sistemático. O/a docente fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación o alumnado realizará por parellas a práctica entre eles, sendo corrixiados polo/a docente e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha banda a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra banda a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumnado. O alumnado debe coñecer o fundamento teórico e a evidencia científica que sustenta cada unha das técnicas que aplica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O/o alumno/a deberá darse de alta na plataforma de teledocencia para o correcto seguimento da materia. As titorías de orientación e asesoramento académico levarán a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente. Tamén se pode realizar solicitándoas por correo electrónico indicando no asunto "Titorías". Para unha correcta atención personalizada requírese que o alumnado realice un traballo continuado durante todo o cuatrimestre e as dúbidas váianse liquidando ao longo de todo o curso. Isto permitirá a correcta adquisición de competencias e coñecementos.
Traballo tutelado	As titorías de orientación e asesoramento realizaranse grupo pequeno, de 4 a 5 alumnos/as e nas horas estipuladas nas normas do traballo publicadas na plataforma de teledocencia. Para unha correcta atención personalizada requírese que o alumnado realice un traballo continuado durante todo o cuatrimestre e as dúbidas váianse liquidando ao longo de todo o curso. Isto permitirá a correcta adquisición de competencias e coñecementos.

Prácticas de laboratorio	O alumnado deberá solicitar a tutoría por medio dun correo electrónico indicando no asunto " Titorías". A/o docente indicarlle a data e hora da mesma. Para unha correcta atención personalizada requirese que o alumnado realice un traballo continuado durante todo o cuatrimestre e as dúbidas váianse liquidando ao longo de todo o curso. Isto permitirá a correcta adquisición de competencias e coñecementos.
--------------------------	--

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas de desenvolvemento	O exame teórico constará de preguntas de desenvolvemento.	40	A2	B3	C7 C9 C13 C36 C38	D1 D7
Traballo	A realización, asistencia a titorías e entrega de toda a documentación do traballo é obrigatoria. Valorarase a participación nas titorías do traballo, así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas de alto impacto científico. En caso de non realizar o traballo ou a correspondente entrega de documentación non se superará a materia.	20	A2	B3	C7 C9 C13 C14 C15 C16 C18 C36 C38	D1 D7
Simulación ou Role Playing	Realizarase un exame práctico onde o alumnado debe executar métodos e técnicas abordados ao longo do curso. As cuestións prácticas serán asignadas ao azar dentro do conxunto de métodos e técnicas de tratamento que se fixeron ao longo do curso. O alumnado debe ter coñecemento de todos os métodos e técnicas abordados na materia. Para poder presentarse ao exame práctico, o alumnado ten que presentarse primeiro ao exame teórico.	40	A2	B3	C7 C9 C13 C14 C15 C16 C18 C36	D1 D3 D7 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse ao exame práctico a/o alumna/o debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia a/o alumna/o debe superar o exame teórico, o exame práctico e o traballo tutelado de maneira independente.

A realización do traballo e a entrega de toda a documentación é obrigatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Porter, S.; Wilson, J., **A Comprehensive Guide to Sports Physiology and Injury Management. An interdisciplinary Approach**, 9780702074899, ELSEVIER, 2020

Smith, C. ; Dilley, A.; Mitchell, B.; Drake, R., **GRAY Anatomía de Superficie y Técnicas Ecográficas. Bases para la Práctica Clínica**, 9788491137719, ELSEVIER, 2021

Bové, T., **El Vendaje Funcional**, 9788491135210, ELSEVIER, 2021

Loukas, M.; Burns, D., **Anatomía por Ecografía. Fundamentos**, 9788417949341, WOLTERS KLUWER, 2020

Iriarte, I.; Pedret, C.; Balias, R.; Cerezal, L., **Ecografía Musculoesquelética. Exploración Anatómica y Patología**, 9788491104674, Editorial Medica Panamericana, 2020

Lederman, E., **Functional Exercise Prescription. Supporting Rehabilitation in Movement and Sport**, 9781912085484, Handspring, 2022

Justo Cousiño; LA, **El reto de la especialización en fisioterapia en España**, 2014-9832, FEM: Revista de la Fundación Educación Médica, 2019

Romero, R. D. ; Tous, F. J., **Prevención de lesiones en el deporte: Claves para un rendimiento óptimo**, Editorial Medica Panamericana, 2010

Kumbrink, B., **La guía ilustrada del K-taping: Principios básicos - técnicas - indicaciones.**, Paidotribo, 2015

Ylinen, J., **Estiramientos terapéuticos: En el deporte y en las terapias manuales.**, ELSEVIER, 2009

Bridges, T.; Bridges, C., **Kinesiotaping. Pruebas musculares y aplicaciones de taping**, 978-8499107158, Paidotribo, 2018

Sijmonsma, J., **Taping neuro muscular: Manual.**, Aneid Press, 2014

Potach, D., Meira, E., **Sport injury prevention anatomy.**, 978-1718208285, Human Kinetics, 2023

Bibliografía Complementaria

Beam Joel, **Orthopedic Taping, Wrapping, Bracing, and Padding**, 9781719640671, F.A. DAVIS, 2021

Crossley, J., **Functional Exercise and Rehabilitation. The Neuroscience of Movement, Pain and Performance**, 9781482232356, ROUTLEDGE, 2021

Shumway-Cook, A.; Woollacott, M., **Motor Control. Translating Research into Clinical Practice. International Edition**, 9781975158309, WOLTERS KLUWER, 2022

Cleland, J. ; Koppenhaver, S.; Su, J., **NETTER Exploración Clínica en Ortopedia. Un Enfoque Basado en la Evidencia**, 9788413821214, ELSEVIER, 2022

Salom, J., **Readaptación tras las Lesiones Deportivas. Un Tratamiento Multidisciplinar Basado en la Evidencia**, 9788491103967, Editorial Medica Panamericana, 2020

Rodríguez, H. C.; Ayala, M. J. D., **Lesiones crónicas del tobillo en el deporte.**, Editorial Medica Panamericana, 2015

Balius, M. R.; Pedret, C. C., **Lesiones musculares en el deporte.**, Editorial Medica Panamericana, 2013

Starkey, C, **Patología ortopédica y lesiones deportivas: Guía de examen.**, Editorial Medica Panamericana, 2012

Seco, C. J, **Métodos específicos de intervención en fisioterapia.**, Editorial Medica Panamericana, 2016

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisiología: Movimiento funcional en fisioterapia/P05G171V01105

Valoración en fisioterapia/P05G171V01108

Anatomía humana: Afecciones médicas/P05G171V01201

Fisioterapia xeral I/P05G171V01204

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Pilates aplicado en fisioterapia				
Materia	Pilates aplicado en fisioterapia			
Código	P05G171V01305			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Rodríguez Fuentes, Gustavo			
Profesorado	Machado de Oliveira, Iris Rodríguez Fuentes, Gustavo			
Correo-e	gfuentes@uvigo.es			
Web	http://gfuentes.webs.uvigo.es/index.htm			
Descrición xeral	Esta materia é unha materia optativa de terceiro curso do Título de Grao de Fisioterapia (impártese no 1º cuadrimestre). Nela estúdase o uso terapéutico en Fisioterapia do método Pilates. Debido aos seus contidos, é importante ter coñecementos previos sobre anatomía do aparato musculoesquelético, biomecánica aplicada e patoloxía medicocirúrxica. Por outra banda, o seu encadre dentro da Titulación serve ao mesmo tempo para incrementar no alumnado o arsenal terapéutico do que pode dispor para tratar aos pacientes, actividade que vai levar a cabo na materia "Estadías Clínicas", en cuarto curso.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C2	Comprender os principios da biomecánica e a electrofisioloxía e as súas principais aplicacións no ámbito da fisioterapia.
C4	Coñecer e desenvolver a teoría da comunicación e as habilidades interpersoais.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C15	Comprender os principios ergonómicos e antropométricos.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C24	Promover hábitos de vida saudables a través da educación para a saúde.
C35	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Definir e describir os principios básicos do método Pilates	C2 C15 C35
Diferenciar e aplicar as distintas modalidades de aplicación do método Pilates (con e sen pequenos implementos, no chan ou en máquinas)	A2 B3 C2 D1 C4 D4 C13 C15 C16 C24 C35
Analizar e demostrar os principios básicos da postura e do movemento implicados no método Pilates	A2 B3 C2 D1 C4 D4 C15 C16 C35

Identificar os principios que rexen a programación dunha clase de Pilates, así como da progresión a efectuar nos exercicios	A2		C2 C15 C24 C35	
Deseñar en grupo unha clase de Pilates ubicada (en función dunha patoloxía e das características duns pacientes), demostrala e xustificala diante dos outros grupos de alumnos e alumnas	A2	B3	C2 C4 C13 C15 C16 C24 C35	D1 D4 D7

Contidos

Tema

Historia do método Pilates	- A figura de Joseph H. Pilates. - Pilates en España. - Que é Pilates.
Bases do método Pilates	- Principios básicos - Anatomía e biomecánica - Análise da postura - Ferramentas que facilitan o movemento
Material empregado no método Pilates	- Máquinas - Material accesorio
Desenvolvemento do método Pilates en Fisioterapia	- Principios para a progresión de exercicios - Programación dunha clase - Indicacións e precaucións do método Pilates - Medidas de seguridade ao manexar o material
Exercicios do método Pilates	- No chan - En máquinas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	10	10	20
Aprendizaxe colaborativa	10	20	30
Prácticas de laboratorio	24	48	72
Traballo tutelado	2	20	22
Cartafol/dossier	1	0	1
Traballo	2	0	2
Simulación ou Role Playing	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Terán a finalidade de transmitir os obxectivos da materia, detallar os contidos sobre os que se traballarán e como se fará, e aclarar os criterios de avaliación a seguir
Lección maxistral	Clases teórico-participativas onde se fomentará a participación activa do alumnado e que introducirá e facilitará as diferentes actividades que conformen a aprendizaxe colaborativa. Emprego de forma xenérica de medios audiovisuais. Darase información a través da plataforma de teledocencia Moovi.
Aprendizaxe colaborativa	Dentro das clases teóricas e en relación coas leccións maxistrais do profesorado, desenvolverase unha metodoloxía de aprendizaxe colaborativa, onde os diferentes temas veranse a través de actividades realizadas en pequeno grupo, facilitando o desenvolvemento dunha participación activa do alumnado na súa propia aprendizaxe. Darase información a través da plataforma de teledocencia Moovi.
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas seguirase unha metodoloxía demostrativa cunha análise razoada dos exercicios que compoñen o método Pilates. O/a docente explicará e demostrará como se realizan os distintos exercicios, polo que serán prácticas guiadas onde se busque a integración, non só dos coñecementos teóricos da materia, senón tamén dos coñecementos anatómicos, biomecánicos e de patoloxía que xa posúan. Todos os exercicios presentaranse nunhas fichas de prácticas, onde parte da información xa a vai a dar o/a docente da materia, tendo o alumnado que completala. Darase información a través da plataforma de teledocencia Moovi.

Traballo tutelado	Os traballos implicarán un papel completamente activo por parte do alumnado e serán elaborados en grupo (conformaranse varios grupos dentro de cada grupo de práctica). Os traballos consistirán en elaborar e impartir unha clase de Pilates enfocada, ben a unha patoloxía prevalente na nosa sociedade, ben a unha poboación cunhas condicións físico-funcionais determinadas. Ademais, os grupos deberán entregar un informe da clase proposta no cal se expoñan os obxectivos principais da sesión para aquela patoloxía ou poboación, así como a descrición dos exercicios que integran a clase e un vídeo coa representación dos exercicios que a conformen. Darase información a través da plataforma de teledocencia Moovi. O/a docente exercerá un papel de orientador e apoio no proceso de elaboración do traballo en cada grupo.
-------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia. Esta atención personalizada farase tanto presencialmente, no horario de titorías oficiais, como a través de correo-e (indicando en asunto Titoría).
Aprendizaxe colaborativa	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado na realización das distintas actividades propostas e nas evidencias a presentar.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a clarexar a rúbrica de avaliación do exame práctico.
Traballo tutelado	A atención personalizada, basicamente, estará centrada en solucionar dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia, e a levar rexistro e valorar o feito polo alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Cartafol/dossier	Asistencia obrigada a un mínimo do 80% das clases. Quen falte máis de 4 horas de docencia teórica, deberá superar a materia a través dun exame tipo test descrito en "outros comentarios sobre a avaliación". Entrega ao final de cada clase, ou cando se estableza en función da actividade desenvolvida, das evidencias do traballo realizado ao longo da mesma. Haberá 10 actividades distintas e cada unha delas terá un valor entre 0 e 0,3 puntos e, como mínimo, cada estudante debe entregar evidencias de 8 delas. En caso contrario, terá que facer o exame test final. Ao final das clases teóricas, cada estudante terá que entregar un documento de avaliación da materia e do traballo desenvolvido, así como unha autoavaliación de si mesmo/a. Este documento terá como mínimo os seguintes apartados: grao de asistencia ás clases teóricas, grao de cumprimento coas actividades desenvolvidas, as dúas actividades que máis lle gustaron e as dúas que menos, recomendacións para o futuro e autoavaliación persoal (nota que pensa que merece). Esta avaliación terá un valor comprendido entre 0 e 0,5 puntos.	35	A2	B3	C2	D1
Traballo	A realización do traballo é obrigatoria para superar a materia. Entregarase en soporte informático ao profesorado ou empregarse a plataforma de teledocencia MooVi (https://moovi.uvigo.gal/), subíndoo ao espazo que o grupo terá na mesma dentro da materia. A metade da puntuación do traballo corresponderá ao informe escrito e o vídeo entregado, e a outra metade corresponderá á clase presentada ante a/o docente e as/os compañeiras/os do grupo de prácticas. O traballo considerase superado tras acadar, polo menos, 1,5 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos).	35	A2	B3	C2	D1
Simulación ou Role Playing	Exame onde cada estudante dirixirá 3 exercicios (1 en máquinas e 2 no chan) dunha maneira práctica (10 minutos por exercicio). Os exercicios serán elixidos ao azar polo propio estudantado dentro do conxunto de exercicios que se fixeron ao longo do curso. Se así o desexa a maioría do estudantado, ao rematar as clases de Pilates en máquinas farase o exame práctico desa parte (suprimíndose esa pregunta da data que lle corresponda na convocatoria de maio-xuño). Todas as preguntas valoraranse de 0 a 10 puntos. Para superar o exame, o/a estudante terá que acadar, polo menos, 1,50 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos).	30	A2	B3	C2	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao alumnado que non supere a materia, gardaráselle a parte superada para a convocatoria de segunda oportunidade do

mesmo ano académico (parte superada significa ter un 5 de 10 ou máis). Quen non cumpra coas obrigas sinaladas no apartado de cartafol, terá que facer un exame final tipo test. Características do mesmo: 40 preguntas de resposta única (duración máxima de 1 hora); tódalas preguntas terán o mesmo valor. Para superalo, o estudante terá que acadar, polo menos, 1,50 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a unha posible media co exame práctico e co traballo, non se poderá obter menos de 1,2 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos). Por outra parte, sinalar que as deixadas en branco non descontarán, pero si o farán as contestacións erradas tal e como se indica na seguinte fórmula: $\text{Cualificación} = [\text{acertos} - (\text{erros}/\text{n}^\circ \text{opcións}-1) / \text{n}^\circ \text{preguntas}] \cdot 10$

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Calvo JB., **Pilates terapéutico. Para la rehabilitación del aparato locomotor.**, 9788491105008, Médica Panamericana, 2012

Geweniger V, Bohlander A., **Manual de pilates: ejercicios con colchoneta y aparatos como forma de prevención y rehabilitación**, 9788499105413, Paidotribo, 2016

Isacowitz R, Clippinger K., **Anatomía del pilates. Nueva edición ampliada y actualizada: Guía ilustrada para mejorar la estabilidad de core y mejorar el equilibrio**, 9788416676958, Tutor, 2020

Bibliografía Complementaria

Aaronson N, Turo AM., **Pilates para la recuperación del cáncer de mama**, 9788479029968, Tutor, 2016

Calais-Germain B, Raison B., **Pilates sin riesgo: 8 riesgos del Pilates y cómo evitarlos**, 9788492470174, La Liebre de Marzo, 2011

Calvo JB., **Método Pilates durante el embarazo, el parto y el posparto: una guía metodológica**, 9788491103738, Médica Panamericana, 2019

Fernández Arranz M, Lambruschini R, Fernández Arranz J., **Manual de Pilates aplicado al embarazo**, 9788498359022, Médica Panamericana, 2016

Humanes Balmont R., **Pilates basado en evidencias científicas**, 9788416097951, Vivelibro, 2014

Isacowitz R., **Pilates: manual completo del método Pilates**, 9788499105352, 2ª, Paidotribo, 2016

Kaplanek BA, Levine B, Jaffe WL., **Pilates y rehabilitación para síndromes y artroplastias**, 9788499104478, Paidotribo, 2014

Merrithew LG., **Manual de ejercicios completos de Matwork**, 1553609441, Stott Pilates, 2006

Pilates JH., **Tu salud: un sistema de ejercicios que ha revolucionado el mundo de la educación física**, 096149378X, Presentation Dynamics, 1998

Pilates JH, Miller WJ., **Volver a la vida con la contrología de Pilates**, 0961493798, Presentation Dynamics, 1998

Richardson C, Hodges P, Hides J., **Therapeutic exercise for lumbopelvic stabilization. A motor control approach for the treatment and prevention of low back pain**, 9780443072932, 2ª, Churchill Livingstone, 2004

Wood S., **Pilates para la rehabilitación: Recuperar lesiones y optimizar la estabilidad, la movilidad y la funcionalidad**, 9788416676767, Tutor, 2019

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G171V01308

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G171V01105

Valoración en fisioterapia/P05G171V01108

Outros comentarios

Dentro da plataforma de teledocencia MooVi, nos datos persoais, ademais do correo-e, sería conveniente indicar un teléfono de contacto (onde se vos poida localizar rapidamente en caso de urxencia, normalmente o móbil) e subir unha fotografía (para facilitar aos docentes, sobre todo nas primeiras semanas, a identificación do alumnado)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia en uroxiñecoloxía e obstetricia**

Materia	Fisioterapia en uroxiñecoloxía e obstetricia			
Código	P05G171V01306			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Soto González, María Mercedes			
Profesorado	Soto González, María Mercedes			
Correo-e	m.soto@uvigo.es			
Web	http://fisioterapia.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese que o alumnado adquira os coñecementos e destrezas precisos para a prevención e o tratamento dos distintos procesos e patoloxías obstétricas e uro-xinecolóxicas.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C15	Comprender os principios ergonómicos e antropométricos.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C21	Identificar a situación do paciente/usuario a través dun diagnóstico de coidados de fisioterapia, planificando as intervencións, e avaliando a súa efectividade nun entorno de traballo cooperativo con outros profesionais en ciencias da saúde.
C29	Coñecer as bases éticas e xurídicas da profesión nun contexto social cambiante.
C36	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita a aplicar na clínica para la reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións
D8	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade mais xusta e igualitaria.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Distinguir entre a labor do/a fisioterapeuta no campo de la uroxiñecoloxía e obstetricia e outros ámbitos da fisioterapia	A2	B3	C13 C15	D1 D4 D8
Identificar e valorar cada unha das estruturas anatómicas do chan pelviano así como a súa función	A2	B3	C9 C13 C16 C21 C36	D1
Distinguir entre as medidas de prevención e as medidas do tratamento da disfunción do chan pelviano	A2		C9 C13 C16 C21 C36	D1

Coñecer o manexo dos recursos (aparellos) precisos para a exploración e tratamento uroxiñecolóxico e obstétrico	A2	B3	C13 C16 C21 C36	D1
Ser capaz de realizar a valoración da disfunción do chan pelviano	A2		C13 C16 C21 C36	D1 D4
Identificar e resolver as causas que producen incontinencia urinaria e as disfuncións sexuais masculinas e femininas	A2		C9 C13 C15 C16 C21 C36	D1 D8
Coñecer e aplicar os diferentes programas de psicoprofilaxis obstétrica (parto, durante e posparto)	A2	B3	C9 C13 C15 C16 C21 C29 C36	D1
Coñecer e aplicar un programa de fisioterapia na etapa da menopausa	A2	B3	C13 C15 C16 C21 C29 C36	D1

Contidos

Tema

Bases e fundamentos da fisioterapia en uroxiñecoloxía e obstetricia	-
Consideracións anatómicas e fisiolóxicas	-
Fisioterapia e embarazo	-
Fisioterapia no parto, parto e postparto	-
Disfuncións do chan pelviano	-
Incontinencia urinaria	-
Disfuncións sexuais	-
Fisioterapia e menopausa	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	57	78
Prácticas de laboratorio	16	38	54
Traballo tutelado	2	14	16
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	0.5	0	0.5
Traballo	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Dentro destas clases empregaranse as seguintes metodoloxías docentes: actividades inductorias, lección maxistral, estudo de casos, debate, foros de discusión e aprendizaxe colaborativa.
Prácticas de laboratorio	A metodoloxía docente empregada nas prácticas será a resolución de problemas, estudos de casos o debate e os foros de discusión.
Traballo tutelado	Para a realización do traballo tutelado empregárase a resolución de problemas de forma autónoma e a presentación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá solicitar tutorías de xeito presencial, por medio dun correo electrónico ou por campus remoto. A/o docente indicarlle a data e hora de dita tutoría.

Prácticas de laboratorio	O alumnado poderá solicitar titorías de xeito presencial, por medio dun correo electrónico ou por campus remoto. A/o docente indicarlle a data e hora de dita titoría.
Traballo tutelado	O alumnado poderá solicitar titorías de xeito presencial, por medio dun correo electrónico ou por campus remoto. A/o docente indicarlle a data e hora de dita titoría.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas de desenvolvemento	O exame teórico constará de preguntas de desenvolvemento. Para superar esta parte a/o alumna/o deberá obter unha cualificación de 5 sobre 10.	45	A2	B3	C9 C13 C15 C16 C21 C29 C36	D1 D4 D8
Práctica de laboratorio	A proba consistirá en resolver dous supostos prácticos que o alumnado deberá de escoller ao chou. Para superar esta parte a/o alumna/o deberá obter unha cualificación de 5 sobre 10.	45	A2		C13 C16 C21 C36	D1 D4 D8
Traballo	Elaborarase un traballo dos contidos da materia. A realización, exposición e defensa do traballo será obrigatoria.	10	A2	B3	C21 C29 C36	D1 D4 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización do traballo é obrigatoria e a súa valoración realizarase a través do traballo escrito e da presentación e defensa do mesmo.

Para superar a materia a/o alumna/o debe ter superados o exame teórico e práctico de forma independente.

Para poder presentarse ao exame práctico a/o alumna/o debe realizar o exame teórico.

O alumnado poderá acollerse a modalidade de avaliación continua da parte práctica, sendo nese caso a asistencia obrigatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Walker C., **Fisioterapia en obstetricia y uroginecología**, 978-8445821022, 2ª, Elsevier Masson, 2013
- Castillo Montes FJ., **Fisioterapia obstétrica y uroginecológica**, 9788413013633, 1ª, Formación Alcalá, 2018
- Blanquet Rochera M., **Fisioterapia en las disfunciones sexuales femeninas**, 978-8499482682, 1ª, ECU, 2010
- Ramírez I, Blanco L, Kauffmann S., **Rehabilitación del suelo pélvico femenino: práctica clínica basada en la evidencia**, 9788498354645, 1ª, Editorial médica Panamericana, 2014
- Dietz HP, Hoyte LPJ, Steensma AB., **Atlas of pelvic floor ultrasound**, 9781846285202, 1ª, Springer, 2008
- Torres Lacomba M, Meldaña Sánchez A., **Fisioterapia del suelo pélvico**, 9788491104537, 1ª, Panamericana, 2022

Bibliografía Complementaria

- Soto M, Da Cuña I, Gutiérrez M, López S., Ojea A, Lantarón E., **Early 3-month treatment with comprehensive physical therapy program restores continence in urinary incontinence patients after radical prostatectomy: A randomized controlled trial**, 10.1002/nau.24389, Neurourol Urodyn., 2020
- Soto-González M, Da Cuña-Carrera I, Gutiérrez-Nieto M, Lantarón-Caeiro EM., **Assessment of male urinary incontinence postprostatectomy through the Consultation on Incontinence Questionnaire-Short Form**, 10.1016/j.purol.2019.10.007, Prog Urol, 2020
- Soto-González M, Da Cuña-Carrera I, Gutiérrez-Nieto M, Lantarón-Caeiro EM., **Assessment of male urinary incontinence postprostatectomy through the Consultation on Incontinence Questionnaire-Short Form.**, 10.1016/j.purol.2019.10.007, Prog Urol, 2020

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia en pediatría				
Materia	Fisioterapia en pediatría			
Código	P05G171V01307			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Monge Pereira, Esther			
Profesorado	Monge Pereira, Esther			
Correo-e	emongepereira@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Materia optativa de 6 créditos, dirixida a estudar os recursos de fisioterapia existentes para a toma de decisións de abordaxe terapéutica entre a variedade de problemas que poden alterar o desenvolvemento motriz nos pacientes pediátricos.			

Competencias	
Código	
A4	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B2	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional e integrar aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
C7	Coñecer os trocos fisiolóxicos e estruturais que se poden producir como consecuencia da aplicación da fisioterapia.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C18	Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C19	Comprender e realizar os métodos e técnicas específicos referidos ao aparello locomotor (incluíndo terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia), aos procesos neurolóxicos, ao aparello respiratorio, ao sistema cardiocirculatorio e ás alteracións da estática e a dinámica. Métodos e técnicas específicas que teñan en conta as implicacións da ortopedia na fisioterapia, técnicas terapéuticas reflexas, así como outros métodos e técnicas alternativas e/ou complementarias cuxa seguridade e eficacia estea demostrada segundo o estado de desenvolvemento da ciencia.
C20	Identificar o tratamento fisioterapéutico mais axeitado nos diferentes procesos de alteración, prevención e promoción da saúde así como nos procesos de crecemento e desenvolvemento.
C21	Identificar a situación do paciente/usuario a través dun diagnóstico de coidados de fisioterapia, planificando as intervencións, e avaliando a súa efectividade nun entorno de traballo cooperativo con outros profesionais en ciencias da saúde.
C38	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.
D8	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade mais xusta e igualitaria.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia			Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os principais procesos patolóxicos en pediatría que levan a alteracións cognitivo-funcionais.			A4	B2
			C9	D1
			C20	D4
			C21	D7
			C38	
Describir o proceso natural de desenvolvemento psicomotor e en distintas situacións patolóxicas, as cales levan a unha alteración do proceso natural de desenvolvemento psicomotor.			C7	D1
			C9	

Describir as principais abordaxes de fisioterapia para a intervención con pacientes pediátricos.	A4	B1	C7 C9 C16 C19 C21	D1 D7
Describir e demostrar como avaliar o estado funcional e intervir cun protocolo de estimulación psicomotriz en poboación infantil.	A4	B1 B2	C7 C9 C16 C18 C19 C20 C21 C38	D1 D7
Realizar, expor e defender un traballo en grupo ou individual acerca dun tema relacionado cos contidos da materia.	A4	B1 B2	C7 C9 C16 C18 C19 C20 C21 C38	D1 D7 D8

Contidos

Tema	
Proceso de desenvolvemento psicomotor	- Reflexos primitivos - Ontogénesis 0-12 meses.
Procesos patolóxicos prevalentes en pediatria	- Parálise cerebral e patoloxías afíns. - Patoloxías congénitas. - Patoloxías respiratorias. - Patoloxías ortopédicas.
Avaliación funcional en pediatria	- Escalas de clasificación. - Escalas de avaliación funcional.
Intervención fisioterapéutica en pediatria	- Estimulación temperá. - Abordaxe do cólico do lactante. - Métodos específicos de intervención en fisioterapia: Bobath, Vojta, Le Meteyer, Castelo Morais. - Fisioterapia respiratoria en pediatria. - Intervención de fisioterapia en contornas educativas. - Adaptación e elaboración de axudas posturais e de mobilidade que axuden ao neno a nivel estrutural, funcional, de actividade e participación.
Programas de estimulación psicomotriz	- Protocolos de psicomotricidade dirixida. - loga pediátrico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Presentación	1	0	1
Lección maxistral	22	64	86
Prácticas de laboratorio	32	20	52
Traballo tutelado	1	0	1
Foros de discusión	0	1	1
Presentación	1	0	1
Debate	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	3	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Terán a finalidade de transmitir os obxectivos e a planificación da materia, así como aclarar os criterios de avaliación a seguir.
Presentación	Exposición e defensa por parte da/o alumna/o ante a/o docente e as/os estudantes do traballo tutelado.
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e nelas utilizarase o estudo de casos, o debate e a resolución de problemas. O alumnado terá á súa disposición en MOOVI apuntamentos que lle servirán de guía para o exame e de estudo previo de certas actividades.

Prácticas de laboratorio	Empregarase a demostración experimental, o role playing, o tratamento didáctico de erros e o adestramento sistemático. O/a docente fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación o alumnado realizará por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo/a docente e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha banda a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e a ergonómia do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude de aprendizaxe do alumnado.
Traballo tutelado	O alumnado deberá elaborar, expor e defender un traballo en grupo.
Foros de discusión	Existirá un foro de discusión a disposición do alumnado para preguntar e resolver dúbidas, de modo que todas as dúbidas queden recollidas para a aprendizaxe do grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Titorías en grupo para resolver dúbidas acerca da exposición e defensa do traballo.
Lección maxistral	Titorías individuais ou grupais para resolver dúbidas relacionadas coas clases teóricas, ademais do emprego do foro de discusión onde quedarán resoltas as dúbidas.
Prácticas de laboratorio	Titorías individuais ou grupais para resolver dúbidas relacionadas coas clases prácticas previa cita por mail ou a través da plataforma MOOVI.
Traballo tutelado	Tutorías en grupo para resolver dúbidas acerca da elaboración do traballo grupal.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Exame teórico de preguntas curtas.	40	C7 C9 C19 D7
Prácticas de laboratorio	Exame práctico de resolución dun suposto clínico mediante role playing.	50	A4 B1 B2 C7 C16 C18 C19 C20 C21 C38 D4 D7 D8
Traballo tutelado	Valoración da redacción e os contidos da memoria escrita.	5	B1 D1 D4 D7
Presentación	Valoración da claridade de exposición e resolución de dúbidas por parte da clase e do/a profesor/a.	5	A4 D1 D4 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización do traballo é obrigatoria así como a presentación e defensa do mesmo.

Para poder presentarse ao exame práctico, a/o alumna/o debe realizar o exame teórico.

Para superar a materia, a/o alumna/o debe superar o exame teórico e o práctico de forma independente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

María Lourdes Macías Merlo y Joaquín Fagoaga Mata, **Fisioterapia en Pediatría**, 9788491102120, 2, Editorial Médica Panamericana, 2018

Mónica Yamile Pinzón Bernal y Luisa Matilde Salamanca Duque, **Evaluación Neuropediátrica Funcional Fundamentos y métodos de aplicación.**, 9788491108313, 1, Editorial Médica Panamericana, 2021

Juan Espinosa Jorge et al., **Guía esencial de rehabilitación infantil**, 978-8491106180, 1, Editorial Médica Panamericana, 2021

Bibliografía Complementaria

Graciela Basso, **Neurodesarrollo en Neonatología**, 9789500694889, 1, Editorial Médica Panamericana, 2016

Pablo Rosselli Cock y José Luis Duplat Lapidés, **Ortopedia Infantil**, 9789588443287, 2, Editorial Médica Panamericana, 2012

L.Cascos-Vicente et al., **Abordaje fisioterapéutico en el tratamiento del cólico del lactante. Una revisión sistemática**, <https://doi.org/10.1016/j.ft.2021.09.001>, 2021

Castillo Montes Francisco Javier, **Fisioterapia respiratoria en pediatría**, 9788413236711, Formación Alcalá, S.L., 2019

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia en trastornos neuromotrices/P05G171V01301

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G171V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia en especialidades clínicas I				
Materia	Fisioterapia en especialidades clínicas I			
Código	P05G171V01308			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	González González, Yoana			
Profesorado	González González, Yoana Monge Pereira, Esther			
Correo-e	yoana@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia está enfocada ó aprendizaxe dos coñecementos teórico-prácticos que debe de ter un fisioterapeuta que participe na rehabilitación de persoas que padecen as consecuencias dunha disfunción do sistema neuromusculoesquelético. Abordaranse os beneficios da práctica adecuada de fisioterapia naqueles pacientes con disfuncións neuromusculoesqueléticas, xa que para que ésta sea beneficiosa, debe estar axustada ás capacidades da persoa, respetando as súas limitacións e favorecendo a súa funcionalidade. Para iso, os estudantes adquirirán a formación e o coñecemento que lles permita valorar o estado do paciente e lles permita propor as modalidades de fisioterapia axustadas ó seu nivel funcional, tendo en conta aquelas prácticas que poidan ser contraproducentes.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo del proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C19	Comprender e realizar os métodos e técnicas específicos referidos ao aparello locomotor (incluíndo terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia), aos procesos neurolóxicos, ao aparello respiratorio, ao sistema cardiocirculatorio e ás alteracións da estática e a dinámica. Métodos e técnicas específicas que teñan en conta as implicacións da ortopedia na fisioterapia, técnicas terapéuticas reflexas, así como outros métodos e técnicas alternativas e/ou complementarias cuxa seguridade e eficacia estea demostrada segundo o estado de desenvolvemento da ciencia.
C20	Identificar o tratamento fisioterapéutico mais axeitado nos diferentes procesos de alteración, prevención e promoción da saúde así como nos procesos de crecemento e desenvolvemento.
C21	Identificar a situación do paciente/usuario a través dun diagnóstico de coidados de fisioterapia, planificando as intervencións, e avaliando a súa efectividade nun entorno de traballo cooperativo con outros profesionais en ciencias da saúde.
C22	Coñecer e aplicar as guías de boa práctica clínica.
C35	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
C36	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita a aplicar na clínica para la reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
C37	Adquirir a experiencia clínica adecuada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar os procesos neurolóxicos do Sistema Nervioso Central, Periférico, Enfermidades neurodexenerativas, lesións medulares e enfermidades pediátricas susceptibles de recibir tratamento de fisioterapia.	A2	C9 C13 C21	
Facer a valoración e tratamento de fisioterapia en patoloxías de orixe neurolóxico relacionadas co Sistema Nervioso Central, Periférico, Enfermidades Neurodexenerativas, Lesións medulares, e Enfermidades Pediátricas.	A2	C9 C13 C16 C19 C20 C21 C22 C35 C36 C37	
Avaliar os resultados do tratamento e realizar tanto os informes de seguimento como o informe de alta do paciente.	A2 A3 A5	C13 C21	D1
Extraer información relevante dun tema relacionado coa materia, tanto no referente a patoloxías, métodos e técnicas de tratamento, a prevención e a promoción da saúde, así como expoñer e defender o mesmo.	A2	C13 C16 C19 C20 C21 C22 C36 C37	D1 D4

Contidos

Tema	
Métodos de Fisioterapia no tratamento das patoloxías pediátricas.	Coñecer as diferentes metodoloxías de tratamento das disfuncións pediátricas.
Fisioterapia nas afeccións do Sistema Nervioso Periférico.	Coñecer as metodoloxías de tratamento das enfermidades do sistema nervioso periférico.
Fisioterapia nas lesións medulares	Coñecer as metodoloxías de tratamento das lesións medulares.
Fisioterapia nos procesos neuromusculares.	Coñecer os principios fundamentais de traballo nos procesos neuromusculares.
Fisioterapia en oncoloxía	Coñecer os principios fundamentais de tratamento dos pacientes que padecen un proceso oncolóxico.
Fisioterapia nos procesos dexenerativos (Parkinson, esclerosis múltiple, ELA...)	Coñecer os principios fundamentais de aplicación das metodoloxías de tratamento dos diferentes procesos dexenerativos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	31	78	109
Presentación	1	6	7
Prácticas de laboratorio	40	60	100
Traballo	6	0	6
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Simulación ou Role Playing	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Indícanse as directrices das metodoloxías que deberán desenvolver os estudantes durante a realización da materia.
Lección maxistral	Trasmitirase información sobre os contidos da materia mediante a exposición apoiada con material audiovisual.
Presentación	Presentaranse os contidos da materia, así como as metodoloxías que se desenvolverán durante a mesma.
Prácticas de laboratorio	A/o alumna/o deberá realizar a práctica dos contidos presentados.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolveranse as dúbidas plantexadas no desenvolvemento dos contidos teóricos, ademais de durante o desenvolvemento das clases, mediante tutorías presenciais nos despachos do profesorado ou mediante o correo electrónico.
Prácticas de laboratorio	Resolveranse as dúbidas plantexadas no desenvolvemento dos contidos prácticos, ademais de durante as clases, mediante tutorías presenciais nos despachos do profesorado ou mediante o correo electrónico.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Avaliaráanse os coñecementos adquiridos mediante a lección maxistral a través dun exame de preguntas obxectivas.	40	A2	C9 C13 C21	
Presentación	Avaliaranse os coñecementos e as competencias adquiridos mediante a realización do traballo tutelado a través da presentación do traballo escrito e da súa defensa.	20	A2	C13 C16 C19 C20 C21 C36 C37	D1 D4
Prácticas de laboratorio	Avaliaranse os coñecementos e habilidades adquiridos mediante as prácticas de laboratorio a través da simulación ou role playing.	40	A2 A3 A5	C9 C13 C16 C19 C20 C21 C22 C35 C36 C37	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse ó exame teórico e práctico en calquera das dúas convocatorias é obrigatorio realizar, expoñer e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia. Para superar a materia débese ter superados o traballo, o exame teórico e o exame práctico de forma independente. Para poder presentarse ao exame práctico débese presentar ao exame teórico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Marta Bisbe Gutiérrez, Carmen Santoyo Medina, Vicenç Tomàs Segarra i Vidal., **Fisioterapia en Neurología: Procedimientos para restablecer la capacidad funcional.**, 9788498353068, Medica Panamericana, 2012

Marta Bisbe Gutiérrez, Carmen Santoyo Medina, **Fisioterapia en neurología: Procedimientos para restablecer la capacidad funcional**, 8491105573, Medica Panamericana, 2021

Sophie Levitt, **Tratamiento de la parálisis cerebral y del retraso motor**, 9788498357509, 5ª edición, Medica Panamericana, 2013

Bibliografía Complementaria

Roberto Cano de la Cuerda, Rosa Mª Martínez Piédrola, Juan Carlos Miangolarra Page, **Control y Aprendizaje Motor**, 9788491105374, Medica Panamericana, 2015

Roberto Cano de la Cuerda, Susana Collado Vázquez., **Neurorrehabilitación: Métodos específicos de valoración y tratamiento**, 9788491104070, Medica Panamericana, 2012

Rodríguez, Mª & Cano de la Cuerda, Roberto & Collado-Vazquez, Susana & Casas, Patricia, **Apps en neurorrehabilitación**, 978-84-9085-727-4, Dykinson, 2016

Kisner y Colby, **Ejercicio Terapéutico: Fundamentos y técnicas**, 978-9500600965, Medica Panamericana, 2010

Calais, Blandine, **ANATOMÍA PARA EL MOVIMIENTO (T. I): INTRODUCCION AL ANALISIS DE LAS TECNICAS CORPORALES**, 8487403131, La liebre de marzo, 2012

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G171V01308

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fisioterapia en trastornos neuromotrices/P05G171V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia en especialidades clínicas II				
Materia	Fisioterapia en especialidades clínicas II			
Código	P05G171V01309			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Soto González, María Mercedes			
Profesorado	González González, Yoana Soto González, María Mercedes			
Correo-e	m.soto@uvigo.es			
Web	http://http://fisioterapia.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese que o alumnado adquira os coñecementos e destrezas, precisos para o tratamento dos distintos procesos e patoloxías do sistema musculoesquelético, desde la perspectiva de la fisioterapia.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C19	Comprender e realizar os métodos e técnicas específicos referidos ao aparello locomotor (incluíndo terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia), aos procesos neurolóxicos, ao aparello respiratorio, ao sistema cardiocirculatorio e ás alteracións da estática e a dinámica. Métodos e técnicas específicas que teñan en conta as implicacións da ortopedia na fisioterapia, técnicas terapéuticas reflexas, así como outros métodos e técnicas alternativas e/ou complementarias cuxa seguridade e eficacia estea demostrada segundo o estado de desenvolvemento da ciencia.
C20	Identificar o tratamento fisioterapéutico mais axeitado nos diferentes procesos de alteración, prevención e promoción da saúde así como nos procesos de crecemento e desenvolvemento.
C21	Identificar a situación do paciente/usuario a través dun diagnóstico de coidados de fisioterapia, planificando as intervencións, e avaliando a súa efectividade nun entorno de traballo cooperativo con outros profesionais en ciencias da saúde.
C22	Coñecer e aplicar as guías de boa práctica clínica.
C36	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita a aplicar na clínica para la reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
C37	Adquirir a experiencia clínica adecuada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar os procesos músculo-esqueléticos, reumatolóxicos, ortopédicos, uroginecolóxicos e dermatolóxicos, susceptibles de recibir tratamento de fisioterapia.	A2 C9 C13 C21

Realizar a valoración, establecer os obxectivos e aplicar o tratamento de fisioterapia axeitado nas patoloxías de orixe músculo-esqueléticas, reumatolóxica, ortopédica, uroxincolóxica e dermatolóxica.	A2	C9 C13 C16 C19 C20 C21 C22 C36 C37	
Avaliar os resultados do tratamento e realizar tanto os informes de seguimento coma o informe de alta do paciente	A2 A3 A5	C13 C21	D1
Extraer información relevante dun tema relacionado coa materia, tanto no referente a patoloxías, métodos e técnicas de tratamento, a prevención e a promoción de saúde.	A2	C13 C16 C19 C20 C21 C22 C36 C37	D1 D4

Contidos

Tema	
Fisioterapia nos documentos traumáticos e óseos -	
Fisioterapia nos procesos ortopédicos e óseos -	
Fisioterapia en dermatoloxía -	
Fisioterapia nos procesos uroxincolóxicos -	
Fisioterapia, actividade física e patoloxía -	
Fisioterapia en amputados -	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	37	87	124
Prácticas de laboratorio	39.5	60	99.5
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Simulación ou Role Playing	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Nestas clases empregaranse as seguintes metodoloxías: actividades introdutorias, foros de discusión aprendizaxe colaborativa, estudo de casos e resolución de problemas.
Prácticas de laboratorio	No desenvolvemento das prácticas empregaranse metodoloxías como resolución de problemas, estudo de casos, debate e resolución de problemas de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá solicitar titorías a través do correo electrónico, xa sexan de xeito presencial ou por medio do campus remoto
Prácticas de laboratorio	O alumnado poderá solicitar titorías a través do correo electrónico, xa sexan de xeito presencial ou por medio do campus remoto

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Exame de preguntas obxectivas	O exame teórico constará de preguntas de desenvolvemento. Para superar esta parte a/o alumna/o deberá obter unha cualificación de 5 sobre 10.	50	A2 A3 A5	C9 C13 C16 C19 C20 C21 C22 C36 C37	D1 D4
Simulación ou Role Playing	A proba consistirá en resolver dous supostos prácticos que o alumnado deberá de escoller a chou. Para superar esta parte a/o alumna/o deberá obter unha cualificación de 5 sobre 10.	50	A2 A3 A5	C9 C13 C16 C19 C20 C21 C22 C36 C37	D1 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia a/o alumna/o debe ter superados o exame teórico e práctico de forma independente.

Para poder presentarse ao exame práctico a/o alumna/o debe realizar o exame teórico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alegre C., **Fisioterapia en reumatología**, 9788460721000, 1ª, Alcalá de Henares: Asetip, 2001

Goodyer Paul., **Compendio de técnicas en rehabilitación musculoesquelética**, 84-486-0507-1, 1ª, McGraw-Hill Interamericana, 2003

Seco Calvo J., **Fisioterapia en Especialidades Clínicas**, 978-84-9835-944-2, 1ª, Médica Panamericana, 2016

Walker C., **Fisioterapia en obstetricia y uroginecología**, 9788445821022, 2ª, Elsevier Masson, 2013

Seco Calvo J., **Afecciones medicoquirúrgicas para fisioterapeutas**, 978-849-835-945-9, Médica Panamericana, 2017

Charles E. Giangarra, **Rehabilitación ortopédica clínica**, 978-849-113-259-2, 4ª, Elsevier, 2018

Klaus Buckup & Johannes Buckup, **Pruebas clínicas para patología ósea, articular y muscular**, 978-844-582-521-1, 5ª, Elsevier, 2013

Seco Calvo J., **Metodos específicos de intervención en fisioterapia**, 978-8498359435, Médica Panamericana, 2021

Castillo Montes FJ., **Fisioterapia en el tratamiento de cicatrices**, 9788418980220, ALCALA GRUPO, 2022

Bibliografía Complementaria

Haarer-Becker R, Schoer D., **Manual de técnicas de fisioterapia: (aplicación en traumatología y ortopedia)**, 9788480195065, Editorial Paidotribo, 2001

Miralles Marrero R, Miralles-Rull I., **Biomecánica clínica de las patologías del aparato locomotor**, 9788445816806, 1ª, Elsevier Masson, 2006

Orrego & Morán, **Ortopedia y traumatología básica**, 978-956-358-108-9, Universidad delos Andes, 2014

Díaz Mohedo,, **Manual de Fisioterapia en traumatología**, 978-849-022-871-5, Elsevier, 2015

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia no linfedema				
Materia	Fisioterapia no linfedema			
Código	P05G171V01310			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Cuña Carrera, Iria da			
Profesorado	Cuña Carrera, Iria da			
Correo-e	iriadc@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Fisioterapia no linfedema é unha materia optativa do segundo semestre do Grado en Fisioterapia. Con ela se pretende que acadedes competencias tanto teóricas como prácticas para abordaxe dos diferentes tipos de edemas en diferentes ámbitos desde a oncoloxía, a estética, a obstetricia e a traumatoloxía entre outros. É unha materia con moita carga práctica, para aprender a realización de tódalas técnicas incluídas na Terapia Desconxectiva Complexa, que a terapia recomendada na actualidade para o tratamento do linfedema. Materia do programa English Friendly. Os estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
C7	Coñecer os trocos fisiolóxicos e estruturais que se poden producir como consecuencia da aplicación da fisioterapia.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C17	Coñecer, deseñar e aplicar as distintas modalidades e procedementos xerais de intervención en fisioterapia: Masoterapia, Electroterapia, Magnetoterapia, Hidroterapia, Balneoterapia, Climatoterapia, Talasoterapia, Termoterapia, Crioterapia, Vibroterapia, Fototerapia, Presoterapia, terapias derivadas doutros axentes físicos, así como aspectos fundamentais da Ergoterapia e outras terapias afíns ao ámbito de competencia da fisioterapia.
C18	Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C21	Identificar a situación do paciente/usuario a través dun diagnóstico de coidados de fisioterapia, planificando as intervencións, e avaliando a súa efectividade nun entorno de traballo cooperativo con outros profesionais en ciencias da saúde.
C22	Coñecer e aplicar as guías de boa práctica clínica.
C38	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer a fisioloxía e fisiopatoloxía linfática e describir as bases do Drenaxe Linfático Manual e da Terapia Desconxectiva Complexa	C7 C16 C17 C21 C38
Identificar a fisiopatoloxía en oncoloxía, en cirurxía plástica, reparadora e estética susceptible de tratamento de linfedema	C7 C9

Levar a cabo un protocolo de cinesiterapia aplicado a un paciente con linfedema.

A2

B1

C16
C22D1
D7**Contidos**

Tema

TEMARIO TEÓRICO

-

Anatomía e fisioloxía do sistema linfático

Introdución ao sistema linfático. Fisioloxía linfática. Fisiopatoloxía linfática. Fisiopatoloxía da formación de edemas de orixe vascular e linfático.

Fisioterapia do linfedema en cirurxía plástica, reparadora e estética.

Bases da drenaxe linfática manual. Profilaxis do edema.

Fisioterapia do linfedema en oncología

Fisioterapia desconxectiva complexa. Drenaxe linfática manual en pacientes oncolóxicos. Vendaxe multicapas. Presoterapia. Exercicio terapéutico

TEMARIO PRÁCTICO

-

Drenaxe linfático manual

Práctica de drenaxe linfático manual en membro superior, membro inferior, tronco e cara. Maniobras de chamada e de reabsorción.

Vendaxe multicapa

Práctica de vendaxe multicapa en membro superior e membro inferior

Presoterapia

Práctica de presoterapia en membro superior e membro inferior

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	65	79
Prácticas de laboratorio	25	28	53
Traballo tutelado	1	14	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Dentro destas clases se usarán as seguintes metodoloxías docentes: actividades introductorias, lección maxistral, resolución de problemas, debate, foros de discusión e aprendizaxe colaborativo.
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio fomentárase o debate así como o estudo de casos.
Traballo tutelado	A través da realización do traballo se fomentará a resolución de problemas de forma autónoma. O traballo contará coa realización de un documento escrito así como á súa presentación na aula.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Titorías presencialmente, por correo electrónico ou a través do campus remoto cando o alumnado o solicite
Prácticas de laboratorio	Titorías presencialmente, por correo electrónico ou a través do campus remoto cando o alumnado o solicite
Traballo tutelado	Titorías en pequeno grupo presencialmente, por correo electrónico ou a través do campus remoto cando o alumnado o solicite.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame teórico: consta de 5 preguntas, non podendo deixar ningunha sen contestación efectiva.	40	C7 C9 C16 C17 C21 C38

Práctica de laboratorio	Exame práctico: realizar un suposto práctico.	50	B1	C16 C17 C18 C21 C22	D7
	Avaliación continua: O alumno pode acollerse a avaliación continua dos contidos prácticos, neste suposto exívese o 100% de asistencia				
Traballo	A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria. Valorarase a formulación e análises realizadas, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	10	A2	B1 C16 C17	D1 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización do traballo é obrigatoria así como a presentación e defensa do mesmo.

Avaliación continua práctica: Para acollerse a avaliación continua dos contidos prácticos se exige a asistencia a tódalas prácticas.

Para poder presentarse ao exame práctico, a/o alumna/o debe realizar o exame teórico.

Para superar a materia, a/o alumna/o debe superar o exame teórico, a parte práctica e traballo de forma independente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Executive Committee of the International Society of Lymphology, **The diagnosis and treatment of peripheral lymphedema: 2020 Consensus Document of the International Society of Lymphology**, PMID: 32521126,

Leduc. A, Leduc. O, **Drenaje Linfático Teoría y Práctica.**, Masson, Barcelona 2003

Ferrandez Jean-Claude, **El Sistema linfático**, Panamericana, Madrid 2006

Bibliografía Complementaria

Leduc, A. Leduc, O, <http://www.lympho.net>,

Millán Casas, Laura, **Linfedema: estudio y tratamiento**, Alcalá la Real: Formación Alcalá,, 2012

Roldán Jiménez, C, **Cáncer de mama y ejercicio físico**, 9798632300544, 2021

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fisioterapia xeral I/P05G171V01204

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia na diversidade funcional				
Materia	Fisioterapia na diversidade funcional			
Código	P05G171V01311			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Machado de Oliveira, Iris			
Profesorado	Machado de Oliveira, Iris Monge Pereira, Esther			
Correo-e	irismacoli@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta é unha materia optativa de segundo cuadrimestre de terceiro curso que está centrada na diversidade funcional e especialmente no proceso do envellecemento. En diversidade funcional, o fisioterapeuta debe valorar ao seu paciente identificando aqueles aspectos que merecen especial intervención para manter a maior independencia posible. Finalmente, a reeducación psicomotriz pode ser unha abordaxe moi interesante en pacientes con diversidade funcional pois permite un enfoque centrado nos principais aspectos da psicomotricidade: área motora, cognitiva e socioafectiva.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B2	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional e integrar aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C3	Identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas, familias e comunidade.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C13	Ter a capacidade de valorar desde a perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C38	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D3	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Definir o concepto de diversidade funcional, ademais do seu contexto actual na sociedade.	A2	B3	C9 C13	D3
Describir o proceso natural de envellecemento e as distintas situacións patolóxicas que concorren con esa etapa da vida.	A2	B3	C3 C9 C13	D1 D3
Describir as principais abordaxes de fisioterapia para a intervención con pacientes con algún tipo de diversidade funcional ou situación de dependencia.	A2	B1 B3	C3 C9 C13 C16	D1 D3
Describir e diferenciar os principais recursos de axuda técnica dispoñibles para persoas con distintos graos de dependencia e diversidade funcional para facilitar as súas tarefas diarias, profesionais ou deportivas.	A2	B1 B2 B3	C3 C9 C13	D1 D3

Describir e demostrar como avaliar o estado funcional e intervir cun programa de reeducación psicomotriz en poboación maior.	A2	B1 B2 B3	C3 C9 C13 C16 C38	D1 D3
Realizar, expor e defender un traballo en grupo ou individual acerca dun tema relacionado cos contidos da materia.	A2	B1 B2 B3	C9 C13 C16 C38	D1 D3

Contidos

Tema	
Diversidade funcional.	Afondar no concepto da diversidade funcional e o seu contexto actual.
Proceso de envellecemento.	Coñecer os cambios fisiolóxicos e morfolóxicos que experimentan os diferentes sistemas orgánicos e como estes cambios poden conducir a diferentes procesos patolóxicos e diminución funcional.
Fisioterapia na diversidade funcional, dependencia e saúde mental.	Coñecer como a fisioterapia pode ter un papel fundamental en promover a independencia de pacientes con diversidade funcional, situación de dependencia (e cos seus familiares) e afectación mental.
Avaliación funcional na diversidade funcional	Coñecer e practicar coas principais ferramentas destinadas a definir o estado funcional dos pacientes de cara a planear unha intervención baseada nos programas de reeducación psicomotriz.
Programas de reeducación psicomotriz.	Coñecer e practicar como estruturar diferentes sesións de reeducación psicomotriz en diferentes poboacións tendo en conta a área motora, cognitiva e psicoafectiva da reeducación psicomotriz.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Traballo tutelado	2	2	4
Lección maxistral	22	40	62
Prácticas de laboratorio	16	30	46
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	12	13
Simulación ou Role Playing	1	12	13
Traballo	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	A coordinadora da materia explicará os puntos a ter en conta referentes ao temario da materia e os seus docentes responsables, a forma de avaliación a levar a cabo e como estarán estruturadas as clases teóricas e prácticas da materia, ademais do traballo en grupo ou individual que se debe realizar. Explicará tamén a proposta de programación de clases a levar a cabo durante o cuadrimestre ben como as datas de realización dos exames. Finalmente, explicará as obrigacións docentes do alumnado para o desenvolvemento da materia.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo teórico/práctico sobre unha temática relacionada cos contidos da materia. Os grupos de traballo determinaranse por temática ao principio do cuadrimestre pola coordinadora da materia. Existe a posibilidade de que o traballo se desenvolva de forma individual. O traballo constará dunha primeira parte onde se fará unha revisión da literatura científica sobre o tema acordado (entregarase unha pequena parte escrita) e unha segunda parte onde levarase a cabo un vídeo titorial (relacionado co tema do traballo). Farase un seguimento individual de cada integrante do grupo (si o traballo é en grupo) pois as notas estableceranse de forma individual. Os prazos de entrega do traballo e presentación (a través da plataforma Moovi) publicaranse a principio do cuadrimestre na plataforma virtual Moovi.
Lección maxistral	Nas clases teóricas combinarase a lección maxistral con clases teórico-participativas onde se fomente e motive a participación do alumnado. Poderase establecer actividades previas á impartición da clase e a súa entrega a través da plataforma virtual Moovi para a súa posterior discusión durante a clase teórica. Ademais, poderanse levar a cabo, durante as clases, actividades de resolución de problemas e aprendizaxe colaborativo. A criterio dos docentes responsables polos diferetes módulos, poderanse establecer foros de discusión no espazo propio da materia na plataforma de docencia virtual Moovi.
Prácticas de laboratorio	Seguirase unha metodoloxía demostrativa, buscando a integración dos coñecementos teóricos na práctica. A/o alumna/o realizará a práctica, sendo corrixis polos/a docente e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Ademais, exporanse estudos de caso e debates relacionados coa temática das clases.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada estará centrada en solucionar dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia, e a levar rexistro e valorar o realizado polo alumnado dun mesmo grupo e tamén de forma individual para cada integrante. Poderase facer de forma presencial ou de forma remota a través de Campus Remoto no despacho virtual de cada profesor/a da materia.
Lección maxistral	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas referentes ao temario teórico que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia. Poderase facer de forma presencial ou de forma remota a través de Campus Remoto no despacho virtual de cada profesor/a da materia.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada estará centrada na solución das dúbidas referentes ao temario práctico que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia. Poderase facer de forma presencial ou de forma remota a través de Campus Remoto no despacho virtual de cada profesor/a da materia.

Avaliación						
	Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Consta de preguntas de desenvolver sobre o temario da materia. Todas as preguntas terán o mesmo valor.	50	A2	B1 B2 B3 C3 C9 C13 C16	C3 C9 C13 C16	D1 D3
Simulación ou Role Playing	Exame práctico onde o alumnado contesta dun modo práctico diferentes preguntas. Estes supostos prácticos son elixidos ao azar. Para poder realizar o exame práctico, o/a alumno/a debe presentarse primeiro ao teórico.	35	A2	B1 B2 B3 C3 C9 C13 C16 C38	C3 C9 C13 C16 C38	D1 D3
Traballo	A realización do traballo da materia e telo superado é obrigatorio para superar a materia. O traballo considerárase superado si alcanza, polo menos, 0,75 puntos. O traballo será entregado en soporte dixital empregando a plataforma virtual Moovi.	15	A2	B1 B2 B3 C3 C9 C13 C16 C38	C3 C9 C13 C16 C38	D1 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Delgado-Ojeda & Castillo-Montes, **Rehabilitación y fisioterapia en geriatría**, 978-84-9149-063-0, 2016
 Quirós-Aragón, **Psicomotricidad Guía de evaluación e intervención**, 978-84-368-2778-1, 2012
 Millán-Calenti, **Gerontología y geriatría : valoración e intervención**, 978-84-9835-266-5, 2010
 Organización Mundial de la Salud, **Clasificación Internacional del Funcionamiento, de la Discapacidad y de la Salud**, 92-4-154542-9, 2001

Bibliografía Complementaria

Osorio-Rivera et al, **Efectos de un programa de actividad física integral sobre la motricidad gruesa de niños y niñas con diversidad funcional**, 10.22507/rli.v16n1a2, 2019
 Fennely et al, **Patient-reported outcome measures in advanced musculoskeletal physiotherapy practice: a systematic review**, 10.1002/msc.1200, 2018
 Mani et al, **Validity and reliability of Internet-based physiotherapy assessment for musculoskeletal disorders: a systematic review**, 10.1177/1357633X16642369, 2017
 Blanco-Magadán et al, **El Fisioterapeuta en la Educación Inclusiva**, 978-84-16664-50-4, 2017
 Brugué, **¿Discapacidad o diversidad funcional?**, 10.14201/scero20154627997, 2015
 Landinez-Parra et al, **Proceso de envejecimiento, ejercicio y fisioterapia**, ISSN 0864-3466, 2012
 Quinn et al, **Functional assessment in older people**, 10.1136/bmj.d4681, 2011
 Ferreira, **De la minus-valía a la diversidad funcional: un nuevo marco teórico-metodológico**, <https://revistas.ucm.es/index.php/POSO/article/view/POSO1010130045A>, 2010
 Díaz & Ferreira, **DESDE LA DIS-CAPACIDAD HACIA LA DIVERSIDAD FUNCIONAL Un ejercicio de Dis-Normalización**, 10.3989/ris.2008.05.22, 2010
 Palacios & Romañach, **EL MODELO DE LA DIVERSIDAD: UNA NUEVA VISIÓN DE LA BIOÉTICA DESDE LA PERSPECTIVA DE LAS PERSONAS CON DIVERSIDAD FUNCIONAL (DISCAPACIDAD)**, 1887-3898, 2008
 Fisioterapia en Movimiento, **Diagnóstico en Fisioterapia Modelo CIF**, <https://www.youtube.com/watch?v=wtW7sjuyCFk>, 2022
 Lazcano, **Clasificación Internacional de la Funcionalidad y de la Discapacidad y de la Salud Explicación y ejemplos**, <https://www.youtube.com/watch?v=cekFimPrb6k>, 2020

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G171V01308

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisiología: Fisiología humana/P05G171V01102

Fisiología: Movimiento funcional en fisioterapia/P05G171V01105

Anatomía humana: Afecciones médicas/P05G171V01201

Anatomía humana: Afecciones cirúrgicas/P05G171V01202

Fisioterapia en trastornos neuromotrices/P05G171V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Rehabilitación cardíaca				
Materia	Rehabilitación cardíaca			
Código	P05G171V01312			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	González Represas, Alicia			
Profesorado	González Represas, Alicia			
Correo-e	alicia@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	As enfermidades cardiovasculares constituen o principal problema de saúde nos países desenvolvidos. O obxectivo da asignatura é lograr que os alumnos acaden os coñecementos necesarios para formar parte do equipo multidisciplinar dos programas de Rehabilitación Cardíaca. Materia do programa English Friendly. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ó profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B4	Adquirir formación científica básica en investigación.
C6	Identificar as estruturas anatómicas como base de coñecemento para establecer relacións dinamicamente coa organización funcional.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo do proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C19	Comprender e realizar os métodos e técnicas específicos referidos ao aparello locomotor (incluíndo terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia), aos procesos neurolóxicos, ao aparello respiratorio, ao sistema cardiocirculatorio e ás alteracións da estática e a dinámica. Métodos e técnicas específicas que teñan en conta as implicacións da ortopedia na fisioterapia, técnicas terapéuticas reflexas, así como outros métodos e técnicas alternativas e/ou complementarias cuxa seguridade e eficacia estea demostrada segundo o estado de desenvolvemento da ciencia.
C20	Identificar o tratamento fisioterapéutico máis axeitado nos diferentes procesos de alteración, prevención e promoción da saúde así como nos procesos de crecemento e desenvolvemento.
C21	Identificar a situación do paciente/usuario a través dun diagnóstico de coidados de fisioterapia, planificando as intervencións, e avaliando a súa efectividade nun entorno de traballo cooperativo con outros profesionais en ciencias da saúde.
C24	Promover hábitos de vida saudables a través da educación para a saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D2	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
RA1: Describir o concepto de rehabilitación cardíaca e a estrutura dos programas de rehabilitación cardíaca.		A2	C6
RA2: Describir a anatomía do corazón e dos grandes vasos, así como a fisiopatoloxía das enfermidades cardíacas máis frecuentes nos programas de rehabilitación cardíaca.		A2	C6
RA3: Describir os tratamentos médico-cirúrxicos das cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardíaca			C9

RA4: Describir e explicar os principais signos e síntomas da enfermidade cardíaca, así como as probas de avaliación máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardíaca.			C6 C9
RA5: Explicar os efectos fisiolóxicos e terapéuticos do exercicio nas enfermidades cardíacas máis frecuentes nos programas de rehabilitación cardíaca.			C6 C9
RA6: Deseñar un programa de exercicios nas cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardíaca			C16 C19 C20 C21
RA7: Describir estratexias de prevención cardiovascular			C24
RA8: Executar o protocolo de reanimación cardiorrespiratoria	A2		C9 C19 C20 C21
RA9: Realizar o procedemento de avaliación cardiovascular	A2		C16 C19 C21
RA10: Realizar un programa de exercicios en Rehabilitación Cardíaca	A2		C16 C19
RA11: Realizar, presentar e defender en grupo un proxecto de Rehabilitación Cardíaca	A2 A5	B1 B4	C20 C21 D1 D2

Contidos

Tema	
Temario Teórico:	I.1. Concepto de rehabilitación cardíaca. Indicacións e aplicacións da rehabilitación cardíaca. Contraindicacións.
I. Introducción á rehabilitación cardíaca.	
II. Sistema cardiovascular	II.1. Estructura e Función cardiovascular II.2. Fisiopatoloxía cardiovascular.
III. Tratamentos en patoloxía cardíaca	III.1. Tratamentos médico - cirúrxicos. III.2. Tratamentos farmacolóxicos. III.3. Fisioterapia no preoperatorio e postoperatorio.
IV. Recoñecemento físico orientado aos programas de exercicio terapéutico para a súa prescrición e seguimento.	IV. Protocolos de exploración cardíaca e interpretación das probas para o deseño de programas de exercicio terapéutico.
V. Programas de rehabilitación en patoloxía cardíaca.	V.1. Programas de rehabilitación cardíaca en fase I. V.2. Programas de rehabilitación e prevención cardíacas en fase II. V.3. Programas de rehabilitación en fase III.
VI. Programas de prevención de patoloxía cardíaca	VI.1. Estratexias para prevención de patoloxías cardíacas.
Temario Practico:	I.1. Probas de exploración cardíaca. I.2. Interpretación de probas de exploración cardíaca.
I. Protocolos de exploración.	
II. Programas de rehabilitación cardíaca	II.1. Deseño de programas de rehabilitación cardíaca axustados aos parámetros de avaliación ou exploración cardíaca.
III. Actuación en emerxencias e emerxencias cardiovasculares.	III.1. Actuacións en situacións de emerxencia/urxencia a nivel cardiovascular. III.2. Actuación en caso de parada cardiorrespiratoria. Protocolo de reanimación cardiopulmonar.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	19	65	84
Aprendizaxe colaborativa	4	4	8
Estudo previo	0	4	4
Debate	1	1	2
Estudo de casos	2	0	2
Prácticas de laboratorio	10	26	36
Resolución de problemas	2	2	4
Resolución de problemas de forma autónoma	0	2	2
Traballo tutelado	0	4	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1
Presentación	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Estudo previo	Busca, lectura e traballo de documentación, previo ás clases ou prácticas de laboratorio, que realiza o alumnado de forma autónoma.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (Laboratorios, aulas informáticas, etc...)
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. A/o alumna/o debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. A/o alumna/o debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Traballo tutelado	A/o estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderáselle tamén a través do correo electrónico e da plataforma do campus remoto nos horarios disponibles e acordados por ambas partes. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Debate	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderáselle tamén a través do correo electrónico e da plataforma do campus remoto nos horarios disponibles e acordados por ambas partes. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Estudo de casos	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderáselle tamén a través do correo electrónico e da plataforma do campus remoto nos horarios disponibles e acordados por ambas partes. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Aprendizaxe colaborativa	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderáselle tamén a través do correo electrónico e da plataforma do campus remoto nos horarios disponibles e acordados por ambas partes. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Prácticas de laboratorio	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderáselle tamén a través do correo electrónico e da plataforma do campus remoto nos horarios disponibles e acordados por ambas partes. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Resolución de problemas	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderáselle tamén a través do correo electrónico e da plataforma do campus remoto nos horarios disponibles e acordados por ambas partes. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.

Resolución de problemas de forma autónoma	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderáselle tamén a través do correo electrónico e da plataforma do campus remoto nos horarios disponibles e acordados por ambas partes. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
---	---

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Traballo tutelado	O alumnado, en pequenos grupos, elaboran un traballo sobre un tema relevante de interese relacionado co tema. Resultados de aprendizaxe: RA4, RA5, RA6, RA7.	5	A2 A5	B1 B4	C16 C19 C20 C21 C24	D1 D2	
Exame de preguntas de desenvolvemento	O exame teórico constará de 5 preguntas de desenvolvemento relacionadas cos contidos teóricos da asignatura. Resultados de aprendizaxe: RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7.	50	A2 A5	B1 B4	C6 C9 C16 C19 C20 C21 C24	D1	
Práctica de laboratorio	No exame, a/o alumna/o deberá explicar o significado e facer unha interpretación clínica dos datos dunha valoración cardíaca así como deseñar un programa de exercicio axustado á valoración dun caso clínico para un programa de rehabilitación cardíaca. Resultados de aprendizaxe: RA8, RA9, RA10.	40	A2 A5	B1	C16 C19 C20 C21 C24	D1 D2	
Presentación	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado. Resultados de aprendizaxe: RA11.	5	A2			D1 D2	

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas oficiais dos exames publicanse na web do centro <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/e> na plataforma moovi da asignatura <https://moovi.uvigo.gal/>.

Para aprobar a materia é necesario aprobar por separado a teoría (obter a lo menos un 5 na escala de 0 a 10) e a práctica (obter a lo menos un 5 na escala de 0 a 10) así como presentar e defender o traballo da materia nas datas establecidas na plataforma moovi (obter a lo menos un 5 na escala de 0 a 10).

A materia estará aprobada cando se supere de forma independente cada unha das partes que compoñen a avaliación (teoría, práctica e traballo)

Para poder presentarse ao exame práctico, a/o alumna/o debe presentarse ao exame teórico.

Evaluación continua:

As/os alumnas/os poderán optar por unha avaliación continua da asignatura en vez de presentarse ao examen final teórico e práctico. En calquera caso a/o alumna/o terá que obter una puntuación de a lo menos 5, nunha escala de 0 a 10, nas actividades propostas na teoría e na práctica de forma independente, e presentar e defender o traballo da asignatura obtendo neste caso tamén a lo menos unha puntuación de 5 nunha escala de 0 a 10.

O/a profesor/a explicará na presentación da asignatura as actividades a desenvolver na avaliación continua e as normas a seguir. Toda esta información estará disponible tamén na plataforma moovi da asignatura. Os alumnos recibirán información sobre a súa evolución durante o curso a medida que vaian facendo entrega das actividades propostas.

Consideracións:

Requírese do alumnado que curse esta materia unha conduta responsable e honesta. Considérase inadmisíble calquera forma de fraude (i.e. copia e/ou plaxio) encamiñado a falsear o nivel de coñecemento ou destreza alcanzado por un/a alumno/a en calquera tipo de proba, informe ou traballo deseñado con este propósito. As condutas fraudulentas poderán supor suspender a materia durante un curso completo. Levarase un rexistro interno destas actuacións para que, en caso de reincidencia, se poida solicitar a apertura dun expediente disciplinario no reitorado.

Compromiso ético:

O alumnado debe presentar un comportamento ético adecuado. En caso dun comportamento non ético (copia de

seminarios, plaxio de traballos, e uso de equipos electrónicos non autorizados, e outros), que impidan o desenvolvemento correcto das actividades docentes, considerárase que o alumno non reúne os requisitos necesarios para superar a materia, e neste caso a súa cualificación no curso académico actual será de suspenso (0,0). Non se permitirá a utilización de ningún dispositivo electrónico durante as probas de avaliación salvo autorización expresa. O feito de introducir un dispositivo electrónico non autorizado na aula de exame será considerado motivo de non superación da materia no presente curso académico e a cualificación global será de suspenso (0.0).

Gravación de imaxe e/ou audio: Salvo autorización expresa por parte da/o profesor/a non estará permitida a gravación, total ou parcial, tanto de son como de imaxe, das clases maxistras, seminarios ou prácticas da materia, conforme as previsións da Lei de Propiedade Intelectual, da Lei Orgánica de Protección de Datos de Carácter Persoal e da Lei Orgánica de Protección Civil do Dereito á Honra, á Intimidade Persoal e Familiar e á Propia Imaxe. En función, no seu caso, do uso posterior que se lle dese, a gravación non consentida pode dar orixe a responsabilidades civís, disciplinarias, administrativas e, eventualmente, penais.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American College of Sports Medicine, **Manual ACSM para valoración y prescripción del ejercicio**, 2, Paidotribo, 2007

Juan Salvador Espinosa, **Rehabilitación Cardíaca y Atención primaria**, 1, Panamericana, 2002

Jesus Seco, **Sistema Cardiovascular Métodos, fisioterapia clínica y afecciones para fisioterapeutas**, 1, Panamericana, 2018

Bibliografía Complementaria

Antoni Bayes de Luna, **Cardiología Clínica**, 1, Masson, 2002

Ricardo Serra Grime, **Prescripción de ejercicio físico para la salud**, 1, Paidotribo, 2004

Sociedad Española de Cardiología, **Revista Española de Cardiología online**, www.revespcardiol.org,

Frank G. Yanowitz; Paul S. Fardy, **Rehabilitación Cardíaca. La forma física del adulto y las pruebas de esfuerzo**, 1, Paidotribo, 2003

Paul S. Fardy, **Insuficiencia Cardíaca**, 1, Panamericana, 2007

Juan Jose Ruffilanchas Sanchez; Eduardo Otero Coto, **Riesgo y complicaciones de Cirugía Cardíaca**, 1, Panamericana, 2004

Josef Niebauer, **Cardiac Rehabilitation Manual**, 1, Springer, 2011

Julian Bath, Gail Bohin, Christine Jones, Eve Scarle, **Cardiac Rehabilitation: A Workbook for use with Group Programmes**, 1, Wiley, 2009

American Association of Cardiovascular & Pulmonary Rehabilitation, **AACVPR Cardiac Rehabilitation Resource Manual**, 1, Human Kinetics, 2006

Peter L. Thompson, **Coronary Care**, 2, Elsevier, 2011

Nathan Wong, Ezra Amsterdam, **ASPC Manual of Preventive Cardiology**, 1, Demosmedical, 2015

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Afeccións medicocirúrxicas/P05G171V01107

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G171V01102

Anatomía humana: Afeccións médicas/P05G171V01201

Anatomía humana: Afeccións cirúrxicas/P05G171V01202

Cinesiterapia/P05G171V01203

Fisioterapia cardiorrespiratoria/P05G171V01302

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia laboral e ergonomía				
Materia	Fisioterapia laboral e ergonomía			
Código	P05G171V01313			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Nóvoa Castro, Borja			
Profesorado	Nóvoa Castro, Borja			
Correo-e	borja@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	a ergonomía é o conxunto de coñecementos de carácter multidisciplinar aplicados para a adecuación dos produtos, sistemas e contornas artificiais ás necesidades, limitacións e características dos seus usuarios, optimizando a eficacia, seguridade e benestar. No ámbito laboral encárgase do deseño de lugares de traballo, ferramentas e tarefas, de modo que coincidan coas características fisiolóxicas, anatómicas, psicolóxicas e as capacidades dos traballadores que se verán involucrados. A fisioterapia laboral aborda a atención á saúde na patoloxía laboral e aspectos preventivos.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
C2	Comprender os principios da biomecánica e a electrofisioloxía e as súas principais aplicacións no ámbito da fisioterapia.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C15	Comprender os principios ergonómicos e antropométricos.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C18	Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C20	Identificar o tratamento fisioterapéutico mais axeitado nos diferentes procesos de alteración, prevención e promoción da saúde así como nos procesos de crecemento e desenvolvemento.
C24	Promover hábitos de vida saudables a través da educación para a saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D2	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Realizar en grupo, ou individualmente, expor e defender un traballo sobre un tema relacionado coa ergonomía no campo das ciencias da saúde	A2	B1	C2 C13 C15 C20 C24
Definir as bases elementais da ergonomía e a súa relación coa biomecánica	A2		C2 C15
Describir e diferenciar as principais alteracións e particularidades dun ambiente de traballo, deportivo e domiciliario que poidan levar a alteracións ergonómicas	A2		C2 C13 C15 C24
Describir os principais recursos existentes (instrumental, temporal, actitudinal) para a modificación dun ambiente para promover a ergonomía	A2		C2 C13 C15 C24

Expor e describir a abordaxe máis adecuada en situacións individuais ou grupais para promover a ergonomía nun determinado ambiente (profesional, domiciliario ou deportiva)	A2	B1	C13 C15 C20 C24	D1 D2 D7
Describir e diferenciar as principais formas de avaliación das modificacións realizadas e dos efectos logrados nun determinado ambiente para a promoción da saúde	A2	B1	C13 C15 C16 C18 C24	D1 D7

Contidos

Tema	
Introdución á ergonomía	Concepto de ergonomía e obxectivos xerais da ergonomía.
Antropometría	Deseño dimensional de postos de traballo e sistemas
Metodoloxía ergonómica	Avaliación e abordaxe de trastornos músculo-esqueléticos (movementos repetitivos, movemento de cargas, posturas forzadas)
Hixiene postural	Hixiene postural no ámbito laboral, escolar e actividades da vida diaria
Ergonomía no ambiente laboral	Recomendacións no deseño de actividades con computador, traballos en sedestación,....
Auto-prevención	Ergonomía aplicada á profesión de fisioterapia e outras profesións sanitarias. Prevención de lesións músculo -esqueléticas na profesión.
Patoloxías musculo-esqueléticas máis frecuentes no ámbito da ergonomía	Estudo das patoloxías músculo-esqueléticas que se avalían e preveñen no ámbito da ergonomía (movementos repetitivos, manexo de cargas, posturas forzadas,...)
Fisioterapia laboral	A profesión do fisioterapeuta no ámbito da empresa e da ergonomía
Avaliación da carga física en ambiente laboral, deportivo e da vida diaria	Métodos de avaliación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	41	70	111
Traballo tutelado	4	23	27
Actividades introdutorias	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	9	10
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. Durante estas sesións maxistrais poderanse desenvolver exercicios que, de ser superados pola/o alumna/o, desgravarán materia nas probas de avaliación.
Traballo tutelado	A/o alumna/o realizará un traballo relacionado co temario da materia. Este poderá ser individual ou en grupo e debe ser pactado co/a profesor/a. A/o alumna/o realizará exposición do traballo ante a/o docente e o demais compañeiros/os do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Abordaranse contidos necesarios para a elaboración do traballo. Abordaranse os contidos das probas de avaliación
Traballo tutelado	Tutelarase a elaboración do traballo

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Lección maxistral	O exame consistirá en preguntas con resposta de desenvolvemento.	80	A2	B1	C2 C13 C15 C16 C18 C20 C24	D1 D2 D7
Traballo tutelado	As/os alumnas/os que participen e superen as actividades levadas a cabo durante as sesións maxistrais ao longo do curso, desgravarán eses contidos da materia desta proba.					
	A realización, asistencia a titorías, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valoraranse a participación nas titorías do traballo, a formulación e a análise realizada, así como a redacción e a utilización de fontes bibliográficas. Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais e a súa exposición e defensa.	20	A2	B1	C2 C13 C15 C16 C18 C20 C24	D1 D2 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder presentarse ao exame teórico é obrigatorio realizar, asistir a titorías, expor e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Para poder superar a materia é obrigatorio superar nun 50% cada bloque da avaliación, traballo por unha banda e exame teórico pola outra. Ao alumnado que non supere a materia se lle gardará a parte superada para a segunda convocatoria dentro do ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Falazón, P., **Manual de Ergonomía**, Modus Laborandi, 2009

Llaneza Álvarez, J., **Ergonomía y psicología aplicada: manual para la formación del especialista.**, Lex Nova, 2009

Azcuenaga Linaza, L.M., **Accidentes laborales y enfermedades profesionales: análisis, riesgos y medidas preventivas.**, Fund. Confemetal, 2010

Llorca Rubio, J.L., **Manual de ergonomía aplicada a la prevención de riesgos laborales.**, Piramide, 2015

Revista de Biomecánica, **Revista de Biomecánica**, Instituto Biomecánico de Valencia,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en especialidades clínicas I/P05G171V01308

Fisioterapia en especialidades clínicas II/P05G171V01309

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G171V01105

Valoración en fisioterapia/P05G171V01108

Cinesiterapia/P05G171V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia cérvico-cráneo-mandibular				
Materia	Fisioterapia cérvico-cráneo-mandibular			
Código	P05G171V01314			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Abalo Núñez, María del Rocío			
Profesorado	Abalo Núñez, María del Rocío			
Correo-e	rocioabalo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia en Fisioterapia cérvico-cráneo-madibular, estúdase en profundidade a anatomía da rexión, as patoloxías e técnicas de tratamento.			

Competencias

Código	
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C6	Identificar as estruturas anatómicas como base de coñecemento para establecer relacións dinamicamente coa organización funcional.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C14	Comprender e aplicar os métodos e procedementos manuais e instrumentais de Valoración en Fisioterapia e Rehabilitación Física, así como a avaliación científica da súa utilidade e efectividade.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C19	Comprender e realizar os métodos e técnicas específicos referidos ao aparello locomotor (incluíndo terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia), aos procesos neurolóxicos, ao aparello respiratorio, ao sistema cardiocirculatorio e ás alteracións da estática e a dinámica. Métodos e técnicas específicas que teñan en conta as implicacións da ortopedia na fisioterapia, técnicas terapéuticas reflexas, así como outros métodos e técnicas alternativas e/ou complementarias cuxa seguridade e eficacia estea demostrada segundo o estado de desenvolvemento da ciencia.
C20	Identificar o tratamento fisioterapéutico máis axeitado nos diferentes procesos de alteración, prevención e promoción da saúde así como nos procesos de crecemento e desenvolvemento.
C21	Identificar a situación do paciente/usuario a través dun diagnóstico de coidados de fisioterapia, planificando as intervencións, e avaliando a súa efectividade nun entorno de traballo cooperativo con outros profesionais en ciencias da saúde.
C34	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conducta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
C38	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Conocer as bases anatómicas, fisiolóxicas e biomecánicas do conxunto cérvico-cráneo-mandibular		C6	
		C34	
Identificar as patoloxías que afectan ao complexo cérvico-cráneo-mandibular		C13	
		C34	
Aplicar as distintas técnicas de tratamento ao complexo cérvico-cráneo-mandibular	B1	C13	D7
	B3	C14	
		C16	
		C19	
		C20	
		C21	
		C38	

Realizar un abordaxe completo ante un paciente con patoloxía cérvico-cráneo-mandibular	B1	C13 C14 C16 C19 C20 C21 C38	D1 D7
--	----	---	----------

Contidos

Tema

- Anatomía, fisioloxía e biomecánica do complexo - cérvico-cráneo-mandibular
- Patoloxías do complexo cérvico-cráneo-mandibular
- Valoración física e radiolóxica do complexo cérvico-cráneo-mandibular
- Tratamiento das patoloxías do complexo cérvico-cráneo-mandibular

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	56	77
Prácticas de laboratorio	16	37	53
Traballo tutelado	1	14	15
Actividades introdutorias	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos por parte do/a docente. As sesións teóricas inclúen actividades para a resolución de problemas e estudos de caso.
Prácticas de laboratorio	Demostración por parte do profesorado das técnicas de valoración ou tratamento que realizará o alumnado por parellas baixo a supervisión do profesorado.
Traballo tutelado	O traballo será realizado en grupos. Consistirá nun protocolo de aplicación dun caso clínico que será establecido polo profesorado. Esta actividade contribuirá a unha aprendizaxe colaborativa. O alumnado terá que facer unha presentación do traballo.
Actividades introdutorias	O profesorado presentará a materia ao alumnado e reunirá información deste.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada estará centrada na resolución de dúbidas que poida ter o alumnado en relación coa materia a través de titorías presenciais, correo electrónico e/ou campus remoto.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada estará centrada na resolución de dúbidas que poida ter o alumnado en relación coa materia a través de titorías presenciais, correo electrónico e/ou campus remoto.
Traballo tutelado	A atención personalizada estará centrada na resolución de dúbidas que poida ter o alumnado en relación co traballo a través de titorías presenciais, correo electrónico e/ou campus remoto.
Actividades introdutorias	A atención personalizada estará centrada na resolución de dúbidas que poida ter o alumnado en relación a organización da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame de preguntas de desenvolvemento	40	C14 C16 C19 C20 C21 C34

Práctica de laboratorio	Demostración e/ou explicación de técnicas de tratamento pu valoración do complexo cérvico-cráneo-mandibular	50	B1 B3	C6 C13 C14 C16 C19 C20 C21 C34 C38	D1 D7
Traballo	A realización e exposición do traballo é obrigatoria	10	B1 B3	C13 C14 C16 C19 C20 C21 C38	D1 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia débese ter superados de forma independente o exame teórico e práctico.

Para presentarse ao exame práctico é obrigatorio presentarse e realizar o examen teórico.

Ao alumnado que teña unha das partes aprobadas gárdaselle a parte superada para a seguinte convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernandez de las Peñas C.; Mesa J., **Trastornos de la articulación Temporomandibular. Terapia manual, ejercicio y técnicas invasivas**, 9788491105442, 1º, Editorial Medica Panamericana, 2019

Pérez Fernández T.; Parra González A., **Fisioterapia en el transtorno temporomandibular**, 9788491132837, 1º, Elsevier, 2019

Okeson J., **Tratamiento de oclusión y afecciones temporomandibulares**, 9788491135197, 8ª, Elsevier, 2019

Bibliografía Complementaria

Ricard F., **Tratado de osteopatía craneal: articulación témporomandibular**, 9788494112225, 3ª, Medos Editorial, 2014

Maglione, H., **Disfunción craneomandibular: afecciones de los músculos masticatorios y ATM. Dolor orofacial**, 9789585426740, 2ª, Amolca, 2018

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Valoración en fisioterapia/P05G171V01108

Terapia manual/P05G171V01206